

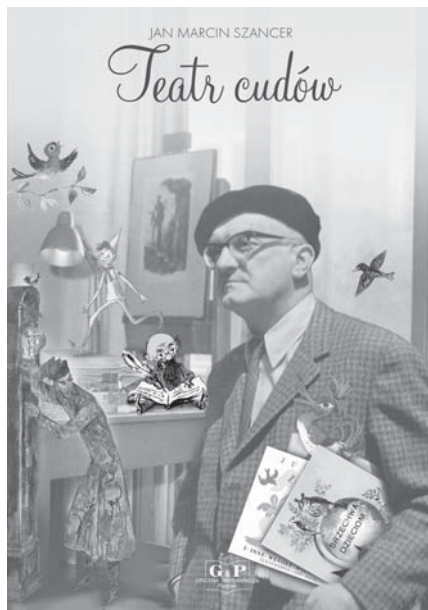
Legenda polskiej ilustracji – Jan Marcin Szancer

Wszyscy, którym bliski jest świat książek, znamy charakterystyczne, smukłe postaci o wyrazistych twarzach stworzone przez Jana Marcina Szancera (1902–1973). Jak nikt inny potrafił uchwycić charakter postaci i pokazać go w geście, kostiumie i wyrazie twarzy. Każdorazowo sięgając po książkę ilustrowaną przez najbardziej rozpoznawalnego i najpopularniejszego ilustratora XX wieku, wyruszamy w podróż do minionych epok lub w fantastyczne krainy zrodzone w jego wyobraźni. Nieustannie zaskakuje perfekcyjną znajomością kostiumu, konwencji epoki i rozmachem, przy jednoczesnym zamiłowaniu do detalu. Do każdej pracy można wracać wielokrotnie, odnajdując nowe szczegóły, niebanalne zestawienia kolorystyczne, detale architektoniczne czy rekwizyty. Na wielu ilustracjach można odnaleźć twarze jego żony Zofii oraz dzieci: Małgosi i Janka. [...] *Cała rodzina, żona i córka pozuje kolejno do najdziwniejszych postaci, w braku męskiego modelu zapozowała mi raz moja żona do zamasztyego szlachcica w „Satyrach” Krasińskiego. Do*

tego kręgu postaci z bajek włączyłem oczywiście i nasze zwierzęta, ulubioną Misie, suczkę chow-chow [...] – a nasze koty syjamskie wędrują po stronach „Księgi papugi”.

Był twórcą bardzo wszechstronnym, o różnorodnych zainteresowaniach i talentach, niespokojnym duchem. Aktor, dziennikarz, retuszer, redaktor graficzny, współtwórca pism dla dzieci, naczelny redaktor Biura Wydawniczego Ruch, kierownik artystyczny tworzącej się po II wojnie światowej telewizji, grafik, scenograf, malarz, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Zilustrował ok. 300 książek, pierwszą było *Nasze miasto* – czytanka dla uczniów II klasy szkoły powszechnej. Słynna sygnatura *jms*, którą firmował swoje prace pojawiła się po raz pierwszy w 1944 r. w książeczce *Koziółczek*. Przyjaźnił się z wieloma pisarzami, ale najlepszy duet stworzył z Janem Brzechwą. Do dzisiaj wznawiane są książki tej dwójki niezapomnianych artystów, m.in. *Akademia*

Okładka książki wydanej przez Oficynę Wydawniczą G&P

Pana Kleksa, Pchła Szachrajka, Przygody rycerza Szalawili, Od baśni do baśni, Brzechwa dzieciom. Ilustrował też klasykę literatury dziecięcej: *Baśnie* H.Ch.

dokończenie na s. 3 →

IV edycja Nagrody Żółtej Ciżemki za książkę dla dzieci i młodzieży

Nagroda Żółtej Ciżemki została ustanowiona w 2017 roku w celu uhonorowania najpiękniejszych i najbardziej wartościowych polskich książek adresowanych do dzieci i młodzieży. Dotychczasowymi laureatami są: Barbara Kosmowska i Eliza Dziubak za *Nieźle ziółko* (2017), Eliza Piotrowska za *Wojtka. Żołnierz bez munduru* (2018), Katarzyna Mażniarz i Małgorzata Zajac za *Trochę bajki*

o *Stanisławie Wyspiańskim* (2019). Autorzy wyróżnionej książki otrzymują nagrodę pieniężną ufundowaną przez Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego i statuetki wykonane przez prof. Krzysztofa Nitscha.

W ramach IV edycji nagrody Kapituła ocenia książki wydane po raz pierwszy w 2019 roku. Propozycje do nagrody mogą być zgłaszane przez: czytelników, związki twórcze, instytu-

cje kultury, wydawców, księgarzy, bibliotekarzy. Nabór zgłoszeń do nagrody trwa do 31 marca 2020 roku. Można je przysyłać na adres anna.gregorczyk@biblioteka.krakow.pl, podając: autora tekstu, autora ilustracji, tytuł, wydawnictwo, miejsce i rok wydania książki. Regulamin konkursu znajduje się na stronie organizatora, Biblioteki Kraków <https://www.biblioteka.krakow.pl/>

Czysta przyjemność

Ekologia to temat coraz częściej pojawiający się zarówno w mediach, jak i naszych rozmowach. Szeroko dyskutowane są inicjatywy podejmowane przez różne państwa, organizacje i aktywistów mające na celu ratowanie planety. Każdy indywidualnie angażuje się w działania proekologiczne: segregujemy śmieci, rezygnujemy z naczyń i opakowań jednorazowych, wymieniamy się ubraniami i meblami, dajemy starym przedmiotom drugie życie. Korzystanie z bibliotek idealnie wpisuje się w trend bycia „eko”, przecież czytanie tradycyjnych książek wypożyczonych z osiedlowej biblioteki jest jak najbardziej czystą przyjemnością.

Aby zachęcić Państwa do odwiedzania naszych filii i spędzania w nich czasu przyjemnie, w otoczeniu książek, roślin, a przede wszystkim innych ludzi o podobnych pasjach, zmieniamy przestrzenie biblioteczne. W listopadzie zakończono generalny remont Filii nr 51 na os. Kalinowym 4, a w tym miesiącu otworzymy kolejne trzy placówki. W pierwszej połowie miesiąca użytkownicy Filii nr 45 wejdą do powiększonego o 100 m², wyremontowanego i przearanżowanego Oddziału dla dorosłych i Oddziału dla dzieci. Również czytelnicy Biblioteki Głównej będą mogli po długiej przerwie korzystać z jej zbiorów i usług. W ostatnich dniach marca mieszkańcy os. Złocień będą mogli korzystać z nowej placówki kultury. Filia nr 42 zostaje przeniesiona do nowego lokalu przy ul. Agatowej 33 i otwarta w systemie dwuzmianowym. W dotychczasowej lokalizacji przy ul. Telimieny będzie działał punkt biblioteczny.

Przed nami kolejne wyzwania. W realizacji tegorocznych zadań pomogą środki uzyskane w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz projektów budżetu obywatelskiego. Przed nami etap pisanie i składania wniosków do kolejnej edycji budżetu. Czekamy na Państwa inicjatywy.

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

Kraków

IV EDYCJA KONKURSU NA NAJLEPSZĄ KSIĄŻKĘ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Zgłoszenia książek do 31 marca 2020.
Szczegóły na www.biblioteka.krakow.pl

Biblioteka
Kraków

KONKURS CZYTELNIK ROKU 2020

Czytaj i wypożyczaj w Bibliotece Kraków!
Zgłoś swój udział i zdobądź tytuł Czytelnika Roku!

Do wygrania m.in. czytniki e-booków, karty podarunkowe,
książki, gry planszowe, zaproszenia na wydarzenia kulturalne.

Więcej na www.biblioteka.krakow.pl
i w filiach Biblioteki Kraków.

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

PARTNERZY KONKURSU:

PocketBook

PATRONAT MEDIALNY:

Krakowska Książka Miesiąca marca 2020

Krakowska
Książka
Miesiąca

Idąc za Kantorem

Obowiązkową lekturą każdego, kto interesuje się sztuką XX wieku, jest książka Katarzyny Fazan *Kantor. Nie/Obecność*, która ukazała się z końcem roku 2019. Praca ta stanowi gruntowne studium twórczości Tadeusza Kantora obejmujące zarówno sztuki plastyczne, jak i teatr – ambalaże, instalacje, maszyny, marionety i lalki, scenografie i rekwizyty, performanse i przedstawienia teatralne. Autorka zajęła się wieloaspektowością twórczości Tadeusza Kantora, otwierając – po trzydziestu latach od śmierci artysty – nowe możliwości jej odczytywania, konfrontując ją nie tylko z twórczością S. Wyspiańskiego, Witkacego, J. Grzegorzewskiego, ale także M. Jaremy czy J. Beresia.

Janusz M. Paluch

Katarzyna Fazan, *Kantor. Nie/Obecność*, Seria *Teatr|Konstelacje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Filia nr 29 ul. Praska 52

Biblioteka
Kraków

fol. Archiwum Biblioteki Kraków

W Dębniakach, na terenie Dzielnicy VIII Krakowa, przy ulicy Praskiej 52 mieści się Filia nr 29 Biblioteki Kraków. Filia ta jest jedną z najstarszych w Podgórzu. Otworzyła swoje podwoje dla czytelników w 1954 r. i rozpoczęła działalność w strukturach Miejskiej Biblioteki Publicznej. W 1975 r. wyodrębniono z miejskiej sieci bibliotecznej Podgórską Bibliotekę Publiczną i nadano Filii numer 6. W styczniu 2017 r. nastąpiło połączenie wszystkich filii dzielnicowych bibliotek publicznych w jedną instytucję pod nazwą Biblioteka Kraków. Filia nr 6 otrzymała numer 29. Adres jest niezmiennie ten sam. Dużym udogodnieniem jest podjazd dla wózków oraz winda w budynku.

Filia posiada bogaty księgozbiór dla szerokiego kręgu odbiorców – dorosłych, młodzieży i dzieci, m.in. literatura piękna polska i tłumaczona, popularnonaukowa oraz lektury szkolne. Jest on systematycznie uzupełniany nowościami zakupionymi dzięki dotacjom organizatora, a także dzięki Radzie Dzielnicy VIII. Zbiory wzbogacają także prywatni ofiarodawcy, którzy przynoszą w darze do biblioteki książki przeczytane lub zakupione specjalnie dla biblioteki. Chciałabym

serdecznie podziękować wszystkim sponsorom, czyli Radzie Dzielnicy VIII i Czytelnikom.

Oprócz gromadzenia i wypożyczania książek prowadzona jest m.in. działalność kulturalno-oświatowa na rzecz środowiska. Organizowane są: lekcje biblioteczne, pogadanki tematyczne oraz konkursy literacko-plastyczne. Imprezy adresowane są do dzieci z Samorządowego Przedszkola nr 67 (ul. Skwerowa 3), z jego Filii nr 2 (ul. Praska 52) oraz z Kangurowego Prywatnego Przedszkola (ul. Podgórski Tynieckie 106). Dziękuję nauczycielom z ww. przedszkoli za owocną współpracę trwającą od 2013 r. W bibliotece jest również stanowisko komputerowe dla czytelników, z bezpłatnym dostępem do Internetu.

Dla użytkowników starszych lub chorych dostępna jest usługa Książka do domu.

Zapraszamy w: poniedziałek, środa, piątek od 11:00 do 18:00; czwartek od 11:00 do 15:30; we wtorki biblioteka jest nieczynna. Adres e-mail: filia_29@biblioteka.krakow.pl; tel. 797-024-006.

Aleksandra Domino-Rogóż

fol. Archiwum Biblioteki Kraków

Polecamy dzieciom

Atlas motyli

Współczesny rynek wydawniczy oferuje całą gamę różnych atlasów. W większości wykonane z dbałością o szczególności wykonanie i dbałością o szczegóły, wabią kunsztem ilustratorskim oraz świeżymi informacjami. Wśród tej mnogości pozycji warto szczególnie uwagę zwrócić na twórczość Ewy i Pawła Pawlaków. W te zimowe dni zachęcamy do sięgnięcia po isticie wiosenną książeczkę: *Mały atlas motyli Ewy i Pawła Pawlaków* Wydawnictwa Nasza Księgarnia.

To pozycja stworzona przez prawdziwych wirtuozów sztuki. Przemysłana, dopracowana w każdym calu, emanująca perfekcjonizmem. Małżeństwo współpracuje ze sobą od 30 lat. W swoim atlasie, za pomocą misternych kolaży z przeróżnych tkanin oraz równie wspaniałych ilustracji, przedstawiają dwadzieścia najbardziej znanych polskich motyli. Dawka serwowanej wiedzy jest dostosowana do poziomu przedszkolaka, podobnie jak forma wydania – twarde strony. Nie znajdziemy w niej przesytu wiedzy, lecz barwne ilustracje i ciekawostki wprowadzające nasze pociechy w świat przyrody. Warto nauczyć dzieci nazw kilku najbardziej znanych polskich motyli, a wiedza podana w tak przepięknej formie z pewnością łatwiej się przyswoi. A może i nam, dorosłym, odświeży się nieco zasób wiadomości?

Serwując dzieciom dawkę pięknych ilustracji wpływamy na rozwój ich wrażliwości estetycznej, rozwijamy wyobraźnię, poszerzamy horyzonty. Dziecko trzymające opisywany atlas w swoich rękach gładzi ręką strony, zastanawia się i pyta rodzica: *Mamo, tato, jak to zostało zrobione?* Ponadto, przeglądając karty książki możemy zainspirować się i popracować wspólnie nad stworze-

niem własnego kolażu. Gwarantujemy, dzieci będą zachwycone.

Podczas kwerendy biogramów pary artystów można znaleźć ciekawe wywiady, pozwalające nam bliżej ich poznać. To niezwykle barwne, twórcze i pracowite osoby. Para poznała się pod koniec liceum, podczas eliminacji do olimpiady artystycznej. *Ona pyta o mistrza mówi „Paweł Pawlak”. On: [...] uczymy się od siebie.* Warto przeczytać – linki poniżej.

Biblioteka Kraków służy Państwu także dostępem do wielu innych, również interesujących pozycji małżeństwa artystów, np. *Mały atlas ptaków Ewy i Pawła Pawlaków*, *Mały atlas zwierzków Ewy i Pawła Pawlaków*, *Piękna i mądra bajka o troskach zająca grajka*. Autorzy mogą poszczycić się także mnóstwem pozycji wydanych indywidualnie.

Link do wywiadu:

<https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,142076,21964395,nie-lubie-sie-nudzic-nad-rysunkiem.html>

<http://qlturka.pl/2015/12/04/%C2%BE-z-naszyc-rodzicow-rysowalo-wywiad-z-ewa-kozyra-pawlak-i-pawlem-pawlakiem/>

**Tekst i zdjęcie:
Dorota Bojeczko**

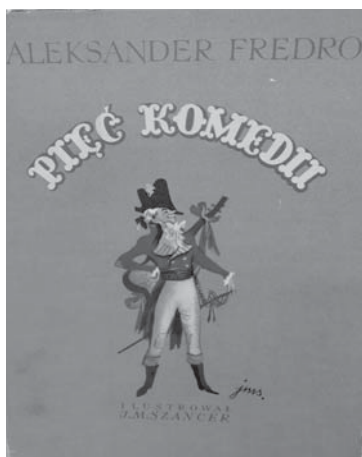
Mały atlas motyli Ewy i Pawła Pawlaków, il. Ewa Kozyra-Pawlak i Paweł Pawlak; tekst i zdjęcia Ewa Kozyra-Pawlak, Warszawa: Wydawnictwo Nasza Księgarnia, 2018.

Legenda polskiej ilustracji

dokończenie ze s. 1 ↓

Andersena, *O Janku co psom szył buty* J. Słowackiego, *Pinokia* C. Collodiego, *Dziadka do orzechów* E.T.A. Hoffmana, *O krasnoludkach i o sierotce Marysi* M. Konopnickiej, *Konika Garbuska* P. Jerezowa. Również klasykę literatury pięknej zdobiją ilustracje Szancera, m.in. wydane w 1954 roku *Pięć komedii* A. Fredry, *Satyry* I. Krasickiego, *Pan Tadeusz* A. Mickiewicza. Wszystkich niezapomnianych i wznawianych książek nie sposób wymieni, ważne, że twórczość Jana Marcina Szancera wciąż wpływa na gust i wyobraźnię czytelników.

Izabela Ronkiewicz-Brągiel

Kalendarium imprez

SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

5 marca

Wieczór autorski Anny Woźniakowskiej – „75 lat Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie: 1945–2020” – godz. 18.00
Prowadzenie: Justyna Nowicka

Spotkanie poświęcone zostanie najstarszej filharmonii w Polsce. W autorskiej książce Anna Woźniakowska, dziennikarka radiowa i krytyczka muzyczna, wspomina i przybliża dzieje Filharmonii Krakowskiej m.in. pierwszego powojennego koncertu Orkiestry Filharmonii Krakowskiej, który odbył się 75 lat temu.

12 marca

Wieczór autorski Jadwigi Maliny – „Światło i szelest” – godz. 18.00
Prowadzenie: dr hab. Joanna Zach, prof. UJ

Premiera tomu wierszy Jadwigi Maliny *Światło i szelest*, wydanego przez Bibliotekę Kraków w serii *Poeci Krakowa*.

Autorka Czarnej żalagii pisze o śmierci bez przesady, nie zagląda jej w karty, nie tworzy teodycei. Jej spotkania ze śmiercią są niepokojąco bliskie, osadzone w konkretnych zwykłych czynnościach i zdarzeniach. Ta zjawia się w progach domu (Wizyta), trąca żuki na ścieżce (Ziemia), zatapia drobne żyjątka niewidoczne dla oka (Zagłada).

Fragment wstępu – dr hab. Joanna Zach, prof. UJ

Jadwiga Malina – poetka, redaktorka kwartalnika *Czas Literatury*, sekretarz zarządu Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Autorka tomów wierszy: *Szukam ciemna* (1996), *Zanim* (2007), *Strona obecności* (2010), *Od rozbłyśku* (2013), *Tu* (2015), *Czarna żalagii* (2018). Laureatka Nagrody Krakowska Książka Miesiąca za tom *Od rozbłyśku*.

19 marca

Wieczór autorski Krzysztofa Zajasa – „Skowyt nocy” – godz. 18.00
Prowadzenie: dr hab. Jarosław Fazan, prof. UJ

Spotkanie poświęcone promocji najnowszej książki Krzysztofa A. Zajasa, stanowiącej drugi tom *Trylogii pomorskiej*, z przygodami znanych i lubianych krakowskich policjantów Andrzeja Krzyckiego i Lucjana Bałysia.

26 marca

Wręczenie Nagrody Krakowska Książka Miesiąca Marca – godz. 18.00
Katarzyna Fazan – „Kantor. Nie/Obecność”
Prowadzenie: prof. Beata Gucałska

Tom „Kantor. Nie/Obecność” zogniskowany jest wokół osobowości artystycznej Tadeusza Kantora, jego twórczości, obecnych w niej przekształceń i nawrotów, zmieniających się technik plastycznych i projektów teatralnych; jest to studium miejsc ważnych dla biografii artysty i archiwów jego pamięci, analiza pozostawionych albo śladowych, albo restytuowanych, albo wreszcie konstruowanych przez nieobecność znaków jego obecności i dynamicznego dzieła. [...] Jest to książka nie tylko o Kantorze, ale i o sztuce współczesnej, także o sztuce czasów, w których żyjemy.

(Z recenzji prof. Włodzimierza Szturca, Uniwersytet Jagielloński)

Katarzyna Fazan – wykłada w Katedrze Teatru i Dramatu Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz na Wydziale Reżyserii Dramatu w Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego. Autorka prac poświęconych literaturze modernizmu, estetyce teatru i związkowi scenografii z plastyką.

FILIE BIBLIOTEKI KRAKÓW
OFERTA KULTURALNO-EDUKACYJNA

2 marca

„Zbieramy zakrętki” – 2–31 marca, w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 21, ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Filia nr 21 jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Konsultacje dla maturzystów” – 2–31 marca, w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 21 (Wypożyczalnia dla Młodzieży), ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania przedmaturalne przygotowujące uczniów do egzaminu dojrzałości: pomoc w wyborze tekstów i opracowań literatury, porady, w jaki sposób pracować z tekstem, tworzyć bibliografię, itp.

3 marca

„W kręgu poezji Doroty Gellner, Danuty Wawiłow i Barbary Gawryluk – porównanie twórczości” – godz. 9.30

Filia nr 15, ul. Dobrego Pasterza 100, tel. 12 417-22-73

Biblioteka zaprasza dzieci w wieku przedszkolnym na słuchowisko muzyczne i warsztaty literackie przygotowane na podstawie twórczość polskich autorów.

„Wieczór humoru i satyry” – godz. 16.30

Filia nr 54, os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Spotkanie dla seniorów w cyklu Moje pasje. Uczestnicy zaprezentują teksty, wiersze satyryczne, fraszki własnego autorstwa oraz humoreski, parodie i limeryki ulubionych polskich pisarzy.

„Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków: Teatr w eklibrisie – wernisaż” – godz. 17.00

Filia nr 3, Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Wernisaż wystawy eklibrisów, na której pokazane zostaną eklibrisy przedstawiające wybitnych aktorów, reżyserów, ludzi teatru, w tym również teatru muzycznego. Ciekawostką będą eklibrisy związane z teatrem kukiełkowym. Pokazane zostaną również obiekty teatralne oraz sceny operowe i baletowe. Wystawa wzbogacona będzie zagranicznymi eklibrisami z Norwegii, Argentyny i Czech. Kuratorem wystawy jest Jacek Owczarek.

„O potrzebie poezji” – wykład prof. dr. hab. Adama Kulawika – godz. 18.00

Filia nr 21 (Czytelnia Naukowa), ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wykład prof. dr. hab. Adama Kulawika, który podejmie tematy z zakresu teorii i historii literatury, opowie również o potrzebie poezji.

4 marca

„Kossakówny” – godz. 11.00

Filia nr 54, os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

W ramach cyklu Czytanie zbliża uczestnicy spotkania, na podstawie lektury fragmentów wydawnictw dostępnych w bibliotece, poznają historie kobiet wywodzących się z rodu Kossaków, tj. Magdaleny Samozwaniec, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Simony Kossak, Zofii Kossak i Jadwigi Witkiewiczowej.

„Z wizytą u Amelii Bedeli” – godz. 17.00

Filia nr 48, os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W ramach cyklu Głośne czytanie na zaczarowanym dywanie dzieci w wieku 4-6 lat poznają najzabawniejszą pomoc domową na świecie, czyli bohaterkę książek Peggy Parish. W trakcie spotkania uczestnicy wezmą udział w zabawach ruchowych oraz wykonają pracę plastyczną. Zapisy i informacje w bibliotece.

5 marca

„Zapraszamy do kółeczka” – godz. 9.30

Filia nr 15, ul. Dobrego Pasterza 100, tel. 12 417-22-73

Biblioteka zaprasza dzieci w wieku 4-5 lat na spotkanie, w trakcie którego uczestnicy poznają dwie baśniowe postacie umiejące zadawać literackie zagadki.

„Poznajemy zawody – opiekun zwierząt” – godz. 10.00

Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Spotkanie z Sebastianem Salawą z firmy Dr Pet Care. Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym. W trakcie spotkania dowiedzą się ciekawych informacji o zawodzie profesjonalnego opiekuna zwierząt oraz tego, jak dbać o domowych pupilki.

„W oczekiwaniu na wiosnę!” – godz. 10.00

Filia nr 20 (Oddział dla Dzieci), ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Warsztaty czytelnice dla dzieci, w trakcie których dowiedzą się, jakie są pierwsze oznaki wiosny, jak przygotować się na jej powitanie, jakie zmiany zachodzą w przyrodzie. Do zajęć wykorzystane zostaną fragmenty książki Elżbiety Zubrzyckiej *Filip i bociany*.

„Zawirowania” – wernisaż wystawy Zofii Dubiel – godz. 18.00

Filia nr 21 (Czytelnia Naukowa), ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wernisaż wystawy prac krakowskiej artystki Zofii Dubiel będzie okazją do spotkania z malarką oraz zapoznania się z jej twórczością. Autorka wystawy *Zawirowania* opowie o swoich inspiracjach artystycznych, procesie pracy twórczej i stosowanych przez nią technikach malarskich.

„Plac Inwalidów – wizje studenckie” – wernisaż wystawy prac studentów Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej – godz. 18.30

Filia nr 21 (Wypożyczalnia dla Dorosłych), ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Spotkanie z autorami projektów aranżacji *Plac Inwalidów – wizje studenckie*.

Polecamy dzieciom

Ochrona zwierząt

Uratuj mnie! Patricka Geoga to książka pomyślana jako *picture book* (obrazkowa). Z pozoru proste ilustracje kryją w sobie mnóstwo przesłań. To doskonały materiał do rozmów z dziećmi o ochronie praw zwierząt. Skonstruowana jest w formie ilustracji oraz przezroczystych folii, na których w pomysłowy sposób nadrukowano ilustracje, w tym wypadku zwierząt żyjących na wolności. Przykładając folię do papierowej, odpowiedniej ilustracji możemy opowiadać historię zwierzątek, ratować je przed niszczycielską siłą człowieka lub na drugiej stronie patrzeć, co niedobrego ludzie mogą robić z naturą. Przyznam, że co wieczór opowiadamy z córką historie zwierzątek. Jest to obecnie jej ulubiona książka. Jej komentarz, kiedy zobaczyła z jednej strony hasającego tygrysa, a z drugiej tego

samego tygrysa jako dywanik pod nogami człowieka: *On, mamusia, na pewno nie jest teraz zadowolony*. Książka uczy dzieci empatii i godnego traktowania zwierząt. A to, że dziecko samo lub przy pomocy rodzica dochodzi do właściwych wniosków, stanowi dodatkowy atut tej publikacji. Bo czyż słowa są tu potrzebne? Raczej nie.

Tekst i zdjęcie:
Anna Jędrzejowska

Georg P., *Uratuj mnie!*, Warszawa: Bajka, 2019.

Nie taki wilk straszny

Zastanawialiście się kiedyś, co by się stało, gdyby książkowe postacie mogły wypadać ze swoich opowieści? Na pewno powstałoby więcej ciekawych historii, ale czy sami bohaterowie byliby zadowoleni?

O tym co by było, gdyby możemy się przekonać się, gając po bogato ilustrowaną bajkę *O Wilku, który wypadł z książki*. W tej opowieści poznajemy wilka, który właśnie wyszedł ze swojej książki, bo ta upadła na podłogę. Do tej pory, w historyjce, budził grozę – teraz sam jest przestraszony i zmuszony do odnalezienia się w nowej, nietypowej sytuacji. Czemu nie może po prostu wrócić do swojej opowieści? Dlaczego musi się ukryć? I czy uda mu się znaleźć nowy dom?

Po odpowiedzi na te pytania odsyłam do książki autorstwa Thierry'ego Robberechta i Gregoira Mabire'a, którzy stworzyli zabawną (i odrobinę straszną) historię zbudowaną na ciekawym pomysłem fabularnym. Obraz stanowi w niej idealne dopełnienie treści i podkreśla emocje bohatera. To książka o poszukiwaniu swojego miejsca, wytrwałości i wzajemnej zależno-

ści. Pokazuje, że każdy gdzieś pasuje i jest komuś potrzebny oraz przypomina, że czasem dobrze jest, gdy coś dzieje się przypadkiem.

Tekst i zdjęcie:
Anna Ochenkowska-Olczak

Robberecht T., Mabire G., *O Wilku, który wypadł z książki*, Ożarów Mazowiecki: Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Handlowe ARTI, 2019.

O dziadku, który wyszedł, choć zostawił buty, czyli jak obłaskawić dziecięce lęki

W jaki sposób powiedzieć dziecku, że odszedł ktoś bliski? Jak wytłumaczyć, że jest inne, czyli wyjątkowe, a nie gorsze od rówieśników? Jak sprawić, by młody człowiek uwierzył w siebie, gdy nikt w niego nie wierzy? Czy trzeba bać się nowego i nieznanego? Na te oraz wiele podobnych pytań usiłuje odpowiedzieć psycholog – Sabina Furmańska w zbiorze opowieści dla dzieci *Oswajanie przez bajanie: bajki psychoterapeutyczne*. Książka stanowi zestaw kilku krótkich opowiadań przybliżających najmłodszym czytelnikom trudną tematykę śmierci, chorób, zaburzeń (m.in. zespół Downa, autyzm, niepełnosprawność fizyczna i psychiczna, depresja) oraz innych trudnych zagadnień. Każda z miniaturowych historii opatrzona jest komentarzem specjalisty z zakresu psychologii i pedagogiki specjalnej. Lektura oswaja najczęstsze lęki, które na swojej drodze napotyka dzie-

ko. Pozycja stanowi świetną pomoc i wskazówkę dla rodziców i opiekunów, w jaki sposób rozmawiać z pociechą, aby niełatwe tematy stały się choć trochę lżejsze, prostsze, łatwiejsze do wytłumaczenia. Warto po nią sięgnąć.

Tekst i zdjęcie:
Małgorzata Koźma

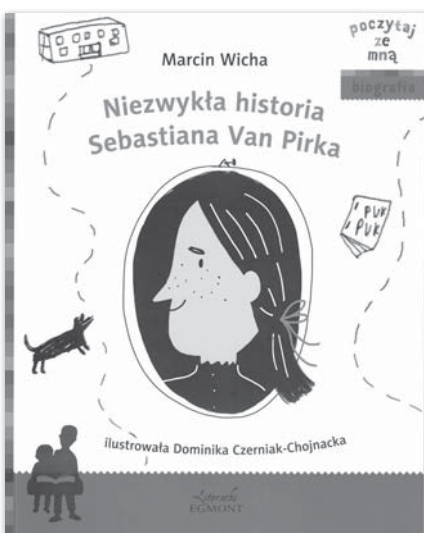
Furmańska S., *Oswajanie przez bajanie: bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia, 2019.

Ach te wampiry!

Nie wiem, czy dzieci lubią wampiry, bo już dawno przestałem być dzieckiem. Na pewno wampiry lubią dzieci – też nie rozumiem dlaczego? Przeczytałem książkę *Niezwykła historia Sebastiana Van Pirka*. Historię opisał Marcin Wicha – laureat prestiżowej Nagrody Literackiej Nike w 2018 roku (za książkę *Rzeczy, których nie wyrzuciłem*). Autor opowiada o Sebastianie, który urodził się w wampirzej rodzinie. I niby wszystko z nim było w porządku, ale nie rosły mu kły i nie był krwiożerczy! A to naprawdę bardzo przeszkadza w codziennym życiu wampira. Z taką ułomnością Sebastian trafił do Wieczorowo-Nocnej Szkoły Strachów i Upiórów, której dyrektorką była – od sześciuset lat (wszak wampiry żyją wiecznie) – Emilia Upiorna. Skierowany został do klasy ogólnostraszającej. I to od razu do oślej ławy! Poznał tam Warczysława Kłapa z rodziny wilkołaczej, który w nocie przy pełni księżyca zamieniał się w... małego jamnika. Ojciec Sebastiana zamartwiał się nad jego przyszłością, bowiem groziło mu, że wyrośnie tylko na stracha na wróble! Ale mama zawsze była dobrej myśli i wciąż powtarzała, że *kły mu jeszcze wyrosną...* Szczęściem Van Pirka ma doskonale poczucie humoru

i dowcipem oraz śmiechem doskonale radzi sobie z tym, że nie jest straszny. Czytanie książki Marcina Wicha też nie jest straszne i nie obawiajcie się, po lekturze wampirami nie zostaniecie... Chociaż od pewnego czasu mam apetyt na krwistego befsztyczka...

Janusz M. Paluch

Marcin Wicha, *Niezwykła historia Sebastiana Van Pirka*, ilustracje: Dominika Czerniak-Chojnacka, seria wydawnicza *Poczytaj ze mną*, Wydawnictwo Literacki Egmont, Warszawa 2018

6 marca

„Gramy w planszowe!” – godz. 17.00

Filia nr 48, os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy w wieku 4–6 lat (Grupa A) zagrają w popularne gry planszowe dla dzieci. Obowiązują zapisy.

„Madonny polskie” – wernisaż wystawy prac Jacka Ożoga

– godz. 18.00

Filia nr 27, ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016

Wernisaż wystawy prac Jacka Ożoga – malarza, rzeźbiarza i grafika. Na wystawie zaprezentowane zostaną prace poświęcone tematyce religijnej, szczególnie interpretacje związane z kultem Maryjnym.

10 marca

„Kosz z żonkilami. Bibułkarstwo” – godz. 11.00

Filia nr 43, ul. gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Spotkanie w cyklu *Moje dzieła – moja radość*. W ramach spotkania seniorzy wykonają kwiaty bibułkowe: żonkile, tulipany, fiołki, które zdobić będą wielkanocny stół.

1. „Świat w rozmowie, czyli *Jaka piękna iluzja* Magdaleny Tulli”

– godz. 16.00

2. „Tuwim dla dorosłych” – prowadzenie Magdalena Amroziewicz

– godz. 16.45

Filia nr 2, ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki. Klubowicze poznają zmagania Magdaleny Tulli z codziennością i emocjami. Będą dyskutowali o książce *Jaka piękna iluzja*, w której z pisarką rozmawia Justyna Dąbrowska. W drugiej części spotkania biblioteka będzie gościć doktorantkę Uniwersytetu Jagiellońskiego – Magdalenę Amroziewicz, która przybliży klubowiczom poezję polskiego międzywojnia. Opierać się będzie na twórczości Juliana Tuwima, ale nie tej powszechnie dostępnej. Uczestnicy spotkania wspólnie pochylą się nad człowiekiem piszącym w trudnym dla Polski okresie.

„Uśmiechnij się!” – program kabaretowy w wykonaniu seniorów z CAS Renesans – godz. 16.00

Filia nr 8, ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

W ramach cyklu *Blżej teatru* seniorzy z Centrum Aktywności Seniora Renesans, mieszczącego się przy ulicy Młyńskiej Bocznej, zaprezentują autorski program kabaretowy, na który złożą się skecze, satyryczne monologi i humorystyczne piosenki. Występ dedykowany czytelnikom-seniorom gwarantuje ciekawe spędzenie popołudnia w bibliotece.

11 marca

„Zaczarowany fortepian” – urodziny Chopina – godz. 17.00

Filia nr 56 (Oddział dla Dzieci i Młodzieży), os. Zgody 7,

tel. 12 642-16-43

Zajęcia edukacyjne w ramach Klubu Słuchającego Malucha przygotowane do fragmentów wiersza Zajączkowskiego. Uczestnicy poznają sylwetkę wielkiego Polaka i muzyka. Wykonają również pracę plastyczną do mazurków kompozytora. Wspólnie stworzą orkiestrę do *Poloneza* Fryderyka Chopina.

12 marca

„Muzyczna opowieść pana Chopina, cz. 1” – godz. 9.30

Filia nr 15, ul. Dobrego Pasterza 100, tel. 12 417-22-73

Biblioteka zaprasza dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas zerowych (5–6 lat) do udziału w literackiej zabawie, podczas której poznają postać wybitnego kompozytora Fryderyka Chopina. Warsztaty literackie oparte na kanwie tekstów Michała Rusinka.

„A potem zacznę żonglować śnieżkami w piekle...” – czyli Terry Pratchett i jego książka *Kolor magii* – godz. 15.00–16.00

Filia nr 21 (Wypożyczalnia dla Dorosłych), ul. Królewska 59,

tel. 797-301-021

Z okazji 5. rocznicy śmierci Terry'ego Pratchetta zaprezentowany zostanie fragment książki pt. *Kolor magii*.

13 marca

„Oryginalny świat El Greco” – godz. 10.30

Filia nr 45 (Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa),

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Wykład Krystyny Mańnik dla seniorów w ramach cyklu *Słowem i obrazem*. Uczestnicy poznają twórczość El Greca, przedstawiciela manieryzmu, malarza, rzeźbiarza i architekta.

„Wesoły Klaun” – godz. 17.00

Filia nr 48, os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Zajęcia plastyczne dla dzieci, w czasie których wykonają z papierowych talerzyków kolorowe wizerunki klauna.

14 marca

„Księżniczka Turandot” – godz. 10.00

Filia nr 45 (Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa),

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

W cyklu Teatr w bibliotece spektakl Narodowego Teatru Starego na podstawie sztuki Carlo Gozziego w reżyserii Rudolfa Zioly. Spotkanie dla seniorów.

16 marca

„Kto napisał ten wiersz?”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 16–21 marca

Filia nr 21 (Wypożyczalnia dla Dorosłych), ul. Królewska 59,

tel. 797-301-021

Z okazji Światowego Dnia Poezji biblioteka zaprasza czytelników do udziału w zabawie. Każdy czytelnik odwiedzający w tym czasie Filii nr 21 będzie mógł wybrać jeden wiersz i spróbować rozpoznać autora. Prawidłowa odpowiedź będzie nagradzana książką. Celem akcji jest promowanie poezji i czytelnictwa oraz dobra zabawa.

17 marca

„Oryginalny świat El Greco” – godz. 11.00

Filia nr 43, ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Wykład Krystyny Maśnik dla seniorów w ramach cyklu Słowem i obrazem. Uczestnicy poznają twórczość El Greca, przedstawiciela manieryzmu, malarza, rzeźbiarza i architekta.

„Krzyż jako symbol chrześcijaństwa” – slajdowisko dr Krystyny Słoczyńskiej – godz. 18.00

Filia nr 21 (Czytelnia Naukowa), ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Dr Krystyna Słoczyńska prowadzi w Czytelni Naukowej Filii nr 21 cykl slajdowisk poświęcony licznym miejscom na świecie, które odwiedziła w czasie podróży. Z racji trwającego okresu Wielkiego Postu oraz korzystając ze swoich bogatych doświadczeń opowie o krzyżu jako symbolu chrześcijaństwa. Wykład zostanie zilustrowany slajdami.

„Wiersze przy Alejach. Międzynarodowy Dzień Poezji. Symbol – Alegoria – Metafora” – prowadzenie i słowo wstęp: Marta Półtorak – godz. 19.00

Filia nr 22, ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

Prezentowane wiersze będą odnosić się do Krakowa jako stolicy Młodej Polski. W spotkaniu wezmą udział krakowscy poeci, którzy w swoich utworach nawiązują do dialogu z poezją Kazimierza Przerwy-Tetmajera – duchowego patrona II edycji cyklu.

Spotkanie poprowadzi Marta Półtorak – dziennikarka, poetka, historyk, animator kultury, absolwentka Wydziału Humanistycznego Akademii Pedagogicznej w Krakowie, autorka licznych artykułów o wystawach sztuki współczesnej. Ma na swoim koncie trzy tomy poezji. Współpracowała m.in. ze Stowarzyszeniem Pisarzy Polskich, Centrum Kultury Podgórze, Instytutem Myśli Józefa Tischnera, Krakowskim Forum Kultury, Austriackim Forum Kultury, Stowarzyszeniem Dziennikarzy Polskich oraz Instytutem Pamięci Narodowej.

18 marca

„Malańkie królestwo Królowy Aurelki” Roksana Jędrzejewska-

Wróbel – spotkanie DKK dla dzieci – godz. 12.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645-95-27

Czy to łatwa sprawa zostać nagle królową / księciem i zarządzać własnym królestwem? Uczestnicy spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki spróbują pomóc Aurelce stworzyć królestwo marzeń.

„Bajkowe origami” – godz. 17.00

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zabawy plastyczne dla dzieci inspirowane twórczością polskich poetów.

19 marca

„Najpiękniejsze wiersze polskich poetów – widziane oczami dzieci” – godz. 9.00

Filia nr 35, ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Głośne czytanie wierszy dla dzieci znanych polskich poetów oraz wykonanie do tych utworów ilustracji. Spotkanie zakończy stworzenie z wykonanych prac wystawy.

Polecamy młodzieży

Srebro i czerń

Światem rządziło niegdyś dziewięciu bogów, którzy bronili ludzi przed plugastwami mrocznego świata. Gdy odchodzili, znużeni wielowiekową walką, pozostawili po sobie ostatni dar. Zmroczę, zasłonę oddzielającą świat ludzi od świata mroku, duchów i demonów. Pieczę nad nią powierzyli magom, którzy otrzymali dar srebrnej magii, lecz czas mijał. A tak, jak z jasności wyłoni się w końcu ciemność, tak z jasnej magii wyłoniła się czarna. Utrzymanie równowagi jest coraz trudniejsze, coraz częściej Zmroczca chwyci się, przepuszczając do świata ludzi zło mroku.

Fantastyczne światy zwykle kuszą nas swoją barwnością. Zapraszają do podróży po nieprzemierzonych krainach, pełnych przepychu królestwach i dzikich magicznych lasach. Gdy udamy się do świata, jaki oferuje nam Agnieszka Hałas, spotkamy jednak coś innego. Ta historia nie dzieje się w przepychu miasta, a w czeluściach ciągnących się pod nim tuneli. Pograżone w mroku, wilgotne, porośnięte mchem korytarze tętnią życiem. To tu schronienie znajdują wyrzutki, złodzieje, odmienicy i żebracy. Tu skrywają się przed zachwianiem.

Chcesz wiedzieć, jaką sprawę ma do załatwienia w ludzkim świecie para demonów? I kim jest ranny

mężczyzna, który znajduje schronienie w mroku pod miastem? Mężczyzna, który choć nic nie pamięta, zdaje się władać magią... Gdy raz już zagłębisz się w tej lekturze, nie wypuszczaj cię z niej żywołaki, chowańce i intrygi srebrnych magów. Całe szczęście to dopiero pierwszy tom cyklu.

Tekst i zdjęcie:
Joanna Pękała

Hałas A., *Dwie karty*, Poznań: Wydawnictwo Rebis, 2017.

Thriller historyczny

Sierota, bestia, szpieg to udany thriller historyczny, przeznaczony dla starszej młodzieży. W posępnej, wojennej dekoracji rozgrywa się przygodowa fabuła, której bohaterką jest piętnastoletnia Sara. Pod koniec sierpnia 1939 roku próbuje wraz z matką przekroczyć granicę, uciekając przed prześladowaniami. Niestety wkrótce zostaje sama. W ucieczce pomaga jej agent brytyjskiego wywiadu – kapitan Floyd. W bystrej i zwinnej (Sara trenowała gimnastykę) dziewczynie widzi szpiega, któremu może powierzyć specjalną misję. Sara ma dostać się do nazistowskiej szkoły dla dziewcząt i zaprzyjaźnić się z jedną z uczennic. Na potrzeby misji staje się więc Ursulą Haller. Panująca w szkole hierarchia, metody i treści nauczania rodzą w niej bunt i złość, których nie może okazać, pamiętając o powodzeniu misji, która może wpłynąć na rozstrzygnięcie wojny. Sarą targają sprzeczne uczucia, przeżywa swoiste rozdwojenie, kiedy z osoby prześladowanej staje się prześladowaną. Odważna i nad wiek dojrzała bohaterka przekonuje się też, że pozory mylą, a bestię nie zawsze jest ten, kto żyje w mroku i cieniu...

Autor książki – brytyjski pisarz Matt Killeen – sięgnął po literaturę naukową, zasoby archiwalne i muzealne,

by stworzyć mroczną i intensywną opowieść o naturze zła, będącą zarazem poruszającą i porywającą historią o woli życia i odwadze w przegodowym – a więc łatwym do przyswojenia dla młodszego czytelnika – anturazju, dzięki czemu ta niezwykła książka może stać się punktem wyjścia do dalszych literackich i faktograficznych poszukiwań.

Tekst i zdjęcie:
Ewa Cywińska

Killeen M., *Sierota, bestia, szpieg*, Poznań: Media Rodzina, 2018.

Polecamy dorosłym

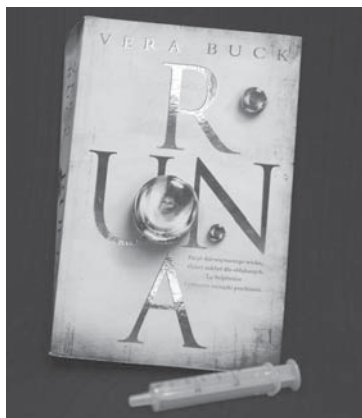
Mroczne początki psychiatrii

Debiut literacki niemieckiej pisarki Very Buck pt. *Runa* to powieść historyczna z wątkami thriller-medycznego. Akcja książki rozgrywa się w 1884 roku w ówczesnym Paryżu. Wątki i postaci prawdziwe przeplatają się z fikcją literacką. Większość zdarzeń ma miejsce w szpitalu dla psychicznie chorych La Salpêtrière, w którym pacjentkami są głównie kobiety. Książka ukazuje procedurę doświadczeń medycznych prowadzonych na ludziach, bezlitosne i bezduszne traktowanie pacjentów, poczynając od lekarzy przez studentów na personelu medycznym kończąc. Gwałty, pobicia, znęcanie się psychiczne są na porządku dziennym. Bezduszne wykorzystywanie chorych, bezbronnych ludzi dla potrzeb nauki, traktowanie ich jak króliki doświadczalne, cały ten proceder stanowi tło wydarzeń głównych.

Jedną z ważniejszych postaci jest student psychiatrii pochodzenia szwajcarskiego Johann Richard Hell, zwany Jori, pragnący uzyskać tytuł doktora i znaleźć sposób, aby pomóc swojej ukochanej, chorej na histerię, Pauline. W Paryżu studiuje i praktykuje, a także uczestniczy w cotygodniowych pokazach hipnozy doktora Charcota. Po układane dotąd życie Joriego wyraca do góry nogami pojawienie się małej pacjentki, nazwanej w szpitalu Runą. Dla bohatera dziecko stanowi szansę zdobycia tytułu doktorskiego, postanawia przeprowadzić pierwszą na świecie operację wycięcia obłądu z mózgu. Ta mała dziewczynka zmieni życie

nie tylko Joriego, ale także wielu innych osób. W szczególności Monsieur Le-coq'a, byłego policjanta, wyznawcę teorii antropologii kryminalnej Lombroso, głoszącej, że niektórzy po prostu rodzą się przestępcami, o czym świadczą charakterystyczne cechy ich fizjonomii. Podążając w ślad za tajemniczymi znakami zostawianymi w różnych miejscach Paryża oraz towarzyszącymi im niewytłumaczalnymi zgonami były detektyw zostaje wciągnięty w wir niepokojących zdarzeń. Co znaczą owe tajemnicze wiadomości oraz co wspólnego mają z małą pacjentką szpitala La Salpêtrière? Wszystkie te, a także wiele innych tajemnic, zostaje wyjaśnionych na kartach tej fascynującej, mrocznej i trzymającej do ostatnich stron w napięciu powieści.

Tekst i zdjęcie: Anna Jędrzejowska

Buck V., *Runa*, Kraków: Initium, 2018.

PORTRETY 2019

W pierwszej edycji konkursu *Portrety 2019* na dzieło biograficzne minionego roku, realizowanego przez miesięcznik *Kraków* w imieniu Biblioteki Kraków i Fundację „Świat ma sens”, jury Nagrodą Główną uhonorowało książkę Moniki Sznajderman *Pusty las*, opowieść o Beskidzie Niskim, także Wołowcu, beskidzkiej wsi, gdzie autorka mieszka od kilkudziesięciu lat. Laureatka otrzymała nagrodę pieniężną, którą ufundowała firma Consultronix.

Podczas uroczystej gali, 22 lutego, Stanisław Dziedzic – dyrektor Bibliote-

ki Kraków – wręczył Agnieszce Daukszy, autorce książki *Jaremianka. Biografia*, poświęconej Marii Jaremie (1908-1958), niezwykle krakowskiej plastycy, malarce, rzeźbiarce i scenografce, działającej w Krakowie w pierwszej połowie XX wieku, Nagrodę Publiczności, przyznawaną w konkursie m.in. przez czytelników naszej Biblioteki. Książka ta w październiku ub. roku otrzymała Nagrodę Krakowskiej Książki Miesiąca.

Laureaci otrzymali też statuetki Portretu autorstwa Marka Stankiewicza.

Piotr Wasilewski

foto: Jacek Balcewicz

„W krainie wyobraźni – o poezji, jak to rym z rytmem się przeplata. W ramach Światowego Dnia Poezji” – godz. 9.30

Filia nr 15, ul. Dobrego Pasterza 100, tel. 12 417-22-73

W ramach obchodów Światowego Dnia Poezji biblioteka zaprasza dzieci w wieku przedszkolnym do zabawy z rymami i rytmem występującymi w poezji. Czy bez nich istnieją wiersze? Czy potrzebna jest wyobraźnia? Spotkanie zakończy wspólnie układanie wiersza.

„Lokomotywa Pana Tuwima” – Światowy Dzień Poezji – godz. 10.00

Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zajęcia edukacyjno-literackie dla dzieci w wieku przedszkolnym, w czasie których uczestnicy poznają twórczość Juliana Tuwima.

„Wiersze na wiosnę” – godz. 10.00

Filia nr 20 (Oddział dla Dzieci), ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Głośne czytanie dla dzieci wierszy dotyczących wiosny autorstwa Małgorzaty Strzałkowskiej z książki *Spacerkiem przez cały rok*; rymowane zagadki wiosenne.

„Krakowscy poeci dla dzieci” – godz. 10.00

Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Spotkanie organizowane w ramach Światowego Dnia Poezji adresowane do dzieci w wieku 6 lat. Uczestnicy poznają twórczość poetów, m.in. L.J. Kerna, A.K. Torbusa, T. Śliwiaka.

„W poszukiwaniu wiosny” – godz. 12.00

Filia nr 16, ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośne czytanie książek dla dzieci o tematyce wiosennej, połączone z wykonaniem pracy plastycznej oraz rozwiązywaniem zagadek.

„Oswoić zagadkę istnienia” – godz. 15.00

Filia nr 20 (Oddział dla Dorosłych), ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja wokół książki Stefana Chwina *Opowiadania dla Krystyny*, skłaniającej do przemyśleń i cennych obserwacji.

„Kiedyś ci wybaczę?” – spotkanie autorskie z Ewą Bauer – godz. 18.00

Filia nr 21 (Czytelnia Naukowa), ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Promocja i pierwsze spotkanie autorskie Ewy Bauer po wydaniu drugiego tomu najnowszej sagi *Tużące życie*, opowiadającej o losach wielopokoleniowej rodziny Neubinerów. W listopadzie ubiegłego roku, w trakcie poprzedniego spotkania w czytelnicy przy ul. Królewskiej, autorka zaprezentowała pierwszą część cyklu – *Za nasze winy*. Ewa Bauer jest z wykształcenia prawnikiem, ale swoje serce oddała literaturze. Od 2011 roku napisała i wydała powieści: *W nadziei na lepsze jutro*, *Kruchość jutra*, *Kurhanek Maryli*, *Słoneczne jutro*, *Ucieczka przed życiem*, *Za nasze winy*.

20 marca

„Pani Wena w bibliotece” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 9 (Oddział dla Dzieci i Młodzieży), ul. Dobrego Pasterza 6, tel. 12 411-04-00

W ramach obchodów Światowego Dnia Poezji biblioteka zaprasza młodych czytelników do udziału w zabawie. Na przygotowanym arkuszu / plakacie dzieci odwiedzające bibliotekę będą mogły wspólnie stworzyć wiersz, wymyślając samodzielnie kolejne wersy. Dodatkowo do dyspozycji będą przygotowane wcześniej fragmenty poezji. Zabawie towarzyszyć będzie przygotowana półka z poezją dziecięcą do wypożyczenia.

„A może by tak poezja...?” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 9 (Oddział dla Dorosłych), ul. Dobrego Pasterza 6, tel. 12 411-04-00

W ramach obchodów Światowego Dnia Poezji biblioteka zaprasza czytelników do udziału w akcji, która polegać będzie na możliwości wypożyczenia tomiku poezji zapakowanego w szary papier, na którym umieszczony zostanie fragment wiersza.

„Narysujmy dzisiaj wiersz” – godz. 10.30

Filia nr 4, ul. Bobrowskiego 11, tel. 12 412-76-91

Warsztaty literacko-plastyczne. Dzieci z najstarszej grupy przedszkolnej po wysłuchaniu kilku wierszy znanych poetów tworzących dla najmłodszych będą miały za zadanie narysować lub namalować ilustrację do wiersza, który im się najbardziej spodobał.

„Wesołe wierszyki: spotkanie z poezją” – godz. 15.00

Filia nr 21 (Wypożyczalnia dla Dzieci), ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Biblioteka zaprasza dzieci do wspólnego słuchania i głośnego czytania wierszy polskich poetów.

„Entliczek-pentliczek” – głośne czytanie dla najmłodszych – godz. 17.00

Filia nr 8, ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Z okazji Międzynarodowego Dnia Poezji najmłodszy czytelnicy poznają życie i twórczość jednego z najbardziej lubianych poetów literatury dziecięcej – Jana Brzechwy w oparciu o wystawę prezentującą książki jego autorstwa. W trakcie spotkania będą czytane zabawne wiersze pisarza, a zwieńczeniem będzie malowanie kolorowanek do czytanych utworów.

„Wesoły Klaun” – godz. 17.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645-95-27

Zajęcia plastyczne dla dzieci, w czasie których wykonają z papierowych talerzyków kolorowe wizerunki klauna.

„Planszowisko” – rozgrywki gier planszowych dla dzieci w wieku 8–11 lat – godz. 17.00

Filia nr 56 (Oddział dla Dzieci i Młodzieży), os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Dzieci poznają gry planszowe, które rozwijają myślenie, uczą współpracy i pozwalają miło spędzić czas w bibliotece.

„Gutenmorgen” – spotkanie z Agnieszką Żuchowską-Arendt dla starszej młodzieży oraz dorosłych – godz. 18.00

Filia nr 26, ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Spotkanie z Agnieszką Żuchowską-Arendt – poetką (*Biała masa tabletek* 2005, *Gutenmorgen* 2019), autorką opowiadań (*Znikomat* 2009), tłumaczką literatury z języka serbsko-chorwackiego. Poetka śpiewa również w Krakowskim Chórze Rewolucyjnym, od niedawna prowadzi Kółko Literackie w ramach APE (Autonomiczna Przestrzeń Edukacyjna). Premiera najnowszego tomiku poezji z okazji Światowego Dnia Poezji.

21 marca

„Poetycki poranek dla dzieci” – godz. 10.00

Filia nr 16, ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Z okazji Światowego Dnia Poezji biblioteka zaprasza dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na głośne czytanie wierszy polskich autorów Juliana Tuwima i Jana Brzechwy.

25 marca

„Świąteczny stroik” – godz. 11.00

Filia nr 43, ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Na spotkaniu w cyklu *Moje dzieła – moją radością seniorzy* wykonają artystyczny stroik świąteczny z przygotowanych wcześniej elementów kwiatnych, bibuły, dekoracji decoupage'owych oraz elementów naturalnych.

„Środek motka – wielkanocne pudełko” – godz. 17.00

Filia nr 56 (Oddział dla Dorosłych), os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Zajęcia plastyczne adresowane do seniorów, podczas których uczestnicy wykonają świąteczne opakowania na drobne prezenty.

26 marca

„Muzyczna opowieść pana Chopina cz. 2” – godz. 9.30

Filia nr 15, ul. Dobrego Pasterza 100, tel. 12 417-22-73

Biblioteka zaprasza dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas zerowych (5–6 lat) do udziału w literackiej zabawie, podczas której uczestnicy zobaczą, w jaki sposób słowa wplatają się w muzykę. Warsztaty literackie oparte na kanwie tekstów Izabelli Klebańskiej.

„W chacie Dorotki Wielkanocne porządki” – warsztaty dla dzieci w wieku przedszkolnym – godz. 10.00

Filia nr 8, ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych, w cyklu *Tradycje i zwyczaje*, prowadząca spotkanie przedstawi prezentację dotyczącą przygotowań do Świąt. Pokazując chatkę Dorotki, omówi zwyczaje i tradycje świąteczne, takie jak: palma, święconka, pisanki, zajączek, śmigus-dyngus. Wiersze Janiny Porazińskiej posłużą do poetyckiej prezentacji tematu. Spotkanie poprowadzi Krystyna Reinfuss-Janusz.

„Szczęście. Opowiadki dla dzieci – Leo Bormaus” – godz. 10.00

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zajęcia z elementami bajkoterapii dla dzieci w wieku przedszkolnym.

„Kukułka Antonina Kozłowska” – spotkanie DKK dla dorosłych – godz. 17.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645-95-27

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych. W trakcie spotkania będzie omawiana książka Antoniny Kozłowskiej – pełna nadziei, poruszająca historia dwóch kobiet o różnym statusie społecznym, których ścieżki się krzyżują w dramatycznym momencie ich życia.

Polecamy dorosłym

Olga Boznańska

Lubię czytać książki oparte na faktach, zwłaszcza historie kobiet, które zajęły znaczące miejsce w historii. Właśnie taką pozycją jest książka Angeliki Kuźniak *Olga Boznańska. Non finito*. Przedstawia losy znanej malarki pochodzącej z Krakowa. Olga Boznańska jest jedną z najbardziej oryginalnych i cenionych w świecie polskich artystek. Jej prace biorą udział w wielu wystawach w kraju i poza jego granicami, reprezentując polską sztukę.

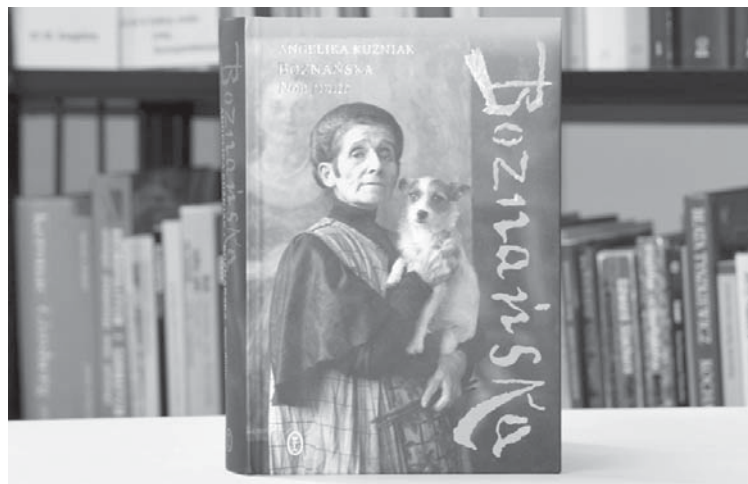
Olga Boznańska była córką Francuzki i Polaka, urodziła się w Krakowie w 1865 r. Tutaj odebrała wstępne wykształcenie artystyczne. Pierwszych lekcji rysunku udzielała jej matka, Eugenia Mondan. Później, w latach 1883–1886, kształciła się pod kierunkiem Kazimierza Pochwałskiego i Józefa Siedleckiego. Uczęszczała też na Wyższe Kursy dla Kobiet im. A. Baranieckiego, gdzie lekcji udzielał jej Hipolit Lipiński i Antoni Piotrowski. W ówczesnym czasie kobiet nie przyjmowano do szkół wyższych. Nie mogąc uzyskać odpowiedniego wykształcenia w kraju, naukę malarstwa kontynuowała w Monachium. W latach 1886–1889 studiowała w prywatnej monachijskiej Akademii Sztuk Pięknych u Karla Kricheldorfa

w Monachium (1905), francuską Legię Honorową (1912), Grand Prix na wystawie Expo w Paryżu (1939), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1924), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1938).

W Krakowie jej prace były niedoceniane, bo była kobietą. Malczewski o jej pracach pisze: *Zakopcone sadzą malarstwo*.

Zakres tematyczny malarstwa Boznańskiej obejmował martwe natury, studia wnętrz, pejzaże widziane z okna pracowni i przede wszystkim portrety. Malarka w swoich obrazach skupiała się na twarzy osoby malowanej, oddając jej stan emocji i cechy charakterologiczne. Była znana z intrygujących portretów, które ukazywały prawdziwe oblicze osoby malowanej. Malarka poświęciła dla sztuki całe swoje życie. Odmownie wrażenie wywarła na mnie jej siła i determinacja w pracy nad swoim warsztatem artystycznym i ogromna pracowitość. Doskwierały jej samotność i kłopoty finansowe, a mimo to wspierała finansowo ludzi ubogich. Bardzo kochała zwierzęta. Zmarła samotnie.

Autorka, Angelika Kuźniak, przedstawiła Olę Boznańską jako kobietę

fol. Archiwum Biblioteki Kraków

i Wilhelma Dürra. Bardzo dużo pracowała nad swoim warsztatem, stojąc przy sztalugach od świtu do zmierzchu. W 1898 roku osiadła na stałe w Paryżu, który był w tamtych latach światową stolicą sztuki i centrum handlu sztuką. Na ukształtowanie się jej postawy artystycznej duży wpływ wywarła sztuka Diego Velazqueza, Edouarda Maneta, Jamesa McNeilla Whistlera i Wilhelma Leibla. Istotnym etapem w jej karierze była wystawa Societe Nationale des Beaux Arts w roku 1896. Co roku uczestniczyła w wystawach tego stowarzyszenia. Poza Paryżem jej obrazy wystawiane były w Berlinie, Dreźnie, Monachium, Wiedniu, Brukseli, Londynie, Wenecji, Barcelonie, a także Krakowie, Warszawie, Poznaniu i Lwowie. Otrzymała liczne nagrody, m.in. złoty medal na międzynarodowej wysta-

niezależną, w pełni świadomą swojego talentu, na tle życia bohemy francuskiej, na tle przemian społecznych i politycznych. Dbałość autorki o szczegóły wszystkich elementów biografii, opisy na podstawie wspomnień i wypowiedzi osób znających Boznańską oraz licznej korespondencji, zachowane w rzeczach artystki, które przekazała Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, pozwalają odtworzyć atmosferę jej życia. Tekst dopełniają fotografie jej prac malarskich oraz zdjęcia archiwalne. Czyta się ją z dużym zainteresowaniem. Polecam.

Halina Biniek

Kuźniak A., *Olga Boznańska. Non finito*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2019.

Życie za Spiszową Bramą

Od prawie 1300 lat maleńki skrawek ziemi, *Patrimonium Sancti Petri*, na prawym brzegu Tybru, jest symbolem katolicyzmu i wyrazem potęgi papieżstwa. Od 1878 roku Watykan pełni funkcję oficjalnej siedziby następcy Świętego Piotra. Wtedy po odbiciu Wiecznego Miasta przez wojska króla Wiktora Emanuela II z rodu Savoia-Carignano papież z pałacu na Kwirynale przenieśli się na stałe do Pałatii Vaticani. I tutaj, za Spiszową Bramą, pozostają do dziś.

(fragm. książki *Kobieta w Watykanie*)

Watykan. To w tym miejscu historia zapierająca dech w piersiach miesza się z codziennością. Magdalena Wolińska-Riedi, dziennikarka i tłumaczka, autorka niezwyklej książki *Kobieta w Watykanie: jak żyje się w najmniejszym państwie świata*, prowadzi czytelnika uliczkami papieskiego państwa, pozwala zajrzeć w jego zakamarki, do których zwykli turyści nie mają wstępu. Z jej książki osoby zainteresowane tematyką dowiedzą się nie tylko, w jaki sposób przynajmniej się obywatelstwo Watykanu, ale też jak się go pozabawia oraz jakie są warunki rezydowania za Spiszową Bramą. Państwo Watykańskie jest jednostką prawną i administracyjną, której władcą absolutnym jest papież. Autorka sporo miejsca poświęciła na opis papieskiej Gwardii Szwajcarskiej, Castel Gandolfo, czyli letniej rezydencji papieskiej, oraz przedstawiła sylwetki trzech papieży (Jana Pawła II, Benedykta XVI oraz Franciszka). Z książki *Kobieta w Wa-*

tykanie... dowiemy się niezliczonych ciekawostek dotyczących tego najmniejszego państwa świata. Jego powierzchnia to tylko 0,44 ha, ale historycznie jest niewyczerpaną skarbnicą. I kolejna ciekawostka: Watykan to jedyne państwo na świecie, które na noc jest zamykane, a zadaniem Gwardii Szwajcarskiej jest otwieranie i zamykanie Bramy Świętej Anny. Autorka ubarwiła książkę wieloma pięknymi fotografiami.

Tekst i zdjęcie: Małgorzata Koźma

Wolińska-Riedi M., *Kobieta w Watykanie: jak żyje się w najmniejszym państwie świata*, Kraków: Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2019.

Życie zaczyna się po... 90.

Literatura piętro wyżej to seria książek zainicjowana przez Wydawnictwo Literatura, znane z publikacji dla dzieci, tym razem skierowana do nieco starszego odbiorcy. W serii ukazało się już kilka tytułów, tworzą ją znani autorzy, m.in. Barbara Kosmowska, Paweł Wakuła, Katarzyna Ryruch, Dorota Combrzyńska-Nogala czy Anna Onichimowska.

W 2019 r. ukazała się książka Anny Onichimowskiej o intrygującym tytule *Oddam żonę w dobre ręce*. To idealna książka do czytania po ciężkim dniu. Można przy niej odpuścić, przenieść się do włoskich miast, poznać niezablonowanych bohaterów, rodzaje się lub gasnące uczucia, a jednocześnie się uśmiechać. Czytelnik poznaje niezwykle energiczne bliźniaczki – Annę i Simonę, które po pół wieku postanawiają urządzić przyjęcie urodzinowe. Tradycyjnie wzbudza to w członkach rodziny napięcie, radość, ale i zaskoczenie. Zaczynają zastana-

wać się, co się wydarzy. Może podział majątku, a może informacja o chorobie... Nic bardziej mylnego, ale o tym musicie przekonać się sami.

Autorka opisuje życie i przemyslenia bohaterów zmierzających na przyjęcie, ukazuje ich emocje, troski, problemy. Jednocześnie książka bawi, wzrusza, a przede wszystkim niesie wspaniałe przesłanie o tym, że każdy ma prawo do miłości. Data urodzenia nie ma znaczenia, ponieważ każdy może znaleźć bliską osobę, często zupełnie różniącą się od nas samych.

Anna Onichimowska apeluje, by zmieniać coś w swoim dorosłym życiu, wracać do zapomnianych pasji, otwierać się na nowe, a przede wszystkim – nawiązując do słów Horacego *Carpe diem* – chwycić dzień.

Tekst i zdjęcie: Paulina Knapik-Lizak

Onichimowska A., *Oddam żonę w dobre ręce*, Łódź: Wydawnictwo Literatura, 2019.

„Rozrywka w sieci dla dzieci w wieku od 6 do 12 lat” – godz. 17.00

Filia nr 26, ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

W ramach Tygodnia z Internetem w trakcie spotkania zaprezentowane zostaną strony z bajkami, gramami i portalami dla dzieci.

„Gramy w planszowe!” – godz. 17.00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy w wieku 7-9 lat (Grupa B) zagrają w popularne gry planszowe dla dzieci. Obowiązują zapisy.

„Moja poezja w Antologii POSTscriptum” – Lucyna Bełtowska

– godz. 18.00

Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Spotkanie w ramach obchodów Światowego Dnia Poezji dla seniorów z autor-ką wierszy opublikowanych w miesięczniku *Antologia POSTscriptum* – Lucyną Bełtowską, byłym pracownikiem Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, starszym kustoszem oraz kierownikiem Działu Ikonografii Dokumentacji Fotograficznej.

SPOTKANIA W KLUBIE DZIENNIKARZY „POD GRUSZKĄ”

ul. Szczepańska 1

2 marca

„Koncert z okazji 210. rocznicy urodzin Fryderyka Chopina” – w wykonaniu uczniów i nauczycieli Szkoły Muzycznej im. Oskara Kolberga w Czaślawiu – godz. 18.00

Na koncert zaprasza Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

3 marca

Wieczór autorski Stanisława S. Nicieja – „Kresowa Atlantyda” – spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Płd.-Wsch.

– godz. 17.30

Prowadzenie: dr Anna Stengl

Spotkanie z autorem cyklu *Kresowa Atlantyda* poświęcone najnowszemu tomom: XIII i XIV, w których przenosi nas na Grodzieńszczyznę oraz powraca do Stanisławowa, by na nowo opisać jego dzieje.

Profesor dr hab. Stanisław S. Nicieja – polski historyk i historyk sztuki XIX i XX wieku. Autor powieści historycznych, publicystyki literackiej, esejów, książek historycznych i albumów.

4 marca

Spotkanie wokół książki Jana Czerneckiego „Kasztelanowa Katarzyna z Potockich Kossakowska” – godz. 18.00

Wybrane anegdoty przeczyta Inga Pawlicka

Prowadzenie: Jan Pawlicki

Spotkanie poświęcone książce historycznej Jana Czerneckiego, przedstawiającej barwną postać kasztelanowej Katarzyny z Potockich Kossakowskiej. Pozycja wzbogacona o liczne anegdoty i akwarele ilustrujące przepych końca magnackiej epoki.

6 marca

„Trzy poetessy” – spotkanie autorskie z Beatą Skulską-Papp, Beatą Zalot, Małgorzatą Hrycaj – godz. 18.00

Prowadzenie: Jacek Sojan

Beata Skulska-Papp – zakopiańska poetka i autorka piosenek z duszą, organizatorka imprez poetyckich. Autorka książek poetyckich: *Drzwi Obiecane* i *Koza Rzeczna*. Z wykształcenia biolog, chemik i analityk medyczny ze specjalnością mikrobiologia. Pedagog.

Beata Zalot – góralka z Gronkowa, redaktor *Tygodnika Podhalańskiego*, animatorka spotkań poetyckich w Zakopanem i okolicach. Autorka kilku zbiorów wierszy m.in. *Przesyłki ciszy*, *Szept*, *Anioł w ogrodzie* oraz zbiorów opowiadań: *Ozwa* i *Opowieści niedokończone*.

Małgorzata Hrycaj – z urodzenia szczecinianka, z zawodu logopeda, absolwentka Uniwersytetu Szczecińskiego. Autorka tomików wierszy: *Pod baldachimem krwawnika* i *Aponia w ogrodzie*. Organizuje i uczestniczy w spotkaniach autorskich. Czynną pasjonatką tańca etnicznego.

10 marca

Wieczór Literacki – prezentacja twórczości poetów z Koła Młodych ZLP – godz. 18.00

Udział wezmą: Jakub Bierówka, Agata Dziewońska, Grzegorz Gnady, Marcelina Koncewicz, Anna Kowalczyk, Marian Kowalik, Bartłomiej Kuzora, Kajetan Radomiński, Marzena Setlak, Weronika Świętek, Gabriela Tyńska

Prowadzenie: Paweł Kuzora i Andrzej Krzysztof Torbus
Oprawa muzyczna: Renata Widerowska – gitara, wokal
Na spotkanie zaprasza Krakowski Oddział ZLP i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

17 marca

Promocja tomu poetyckiego Longiny Bujas „Nie znałam zakłęb” – godz. 18.00
Oprawa muzyczna: Robert Marcinkowski – wokal i gitara
Prowadzenie i słowo krytyczne: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta
Na promocję tomu poetyckiego Longiny Bujas zaprasza Wydawnictwo Signo i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

18 marca

Promocja książki Adama Szostkiewicza „Pogoda dla Polski. Kraj, katolicyzm, kultura” – godz. 18.00
Prowadzący dyskusję: prof. Janusz A. Majcherek.
Na spotkanie zaprasza Wydawnictwo Universitas i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

20 marca

„Peron Literacki” – warsztaty literackie Biblioteki Kraków – godz. 18.00
Prowadzenie: Jadwiga Malina, Michał Piętniewicz, Karol Ochodek
Piosenka autorska, piosenka literacka, czyli o tajnikach poezji śpiewanej. Warsztaty poprowadzi wokalista i kompozytor Karol Ochodek.
Moderatorami spotkania będą: Jadwiga Malina i Michał Piętniewicz.

23 marca

Wieczór autorski Macieja Wójtowicza – „Rok w Mauretanii” – godz. 18.00
Prowadzenie: Leszek Jodliński
Książka Macieja Wójtowicza *Rok w Mauretanii* przenosi czytelnika do krainy Turegów. Autor barwnie opowiada o odległych kulturach i ludziach niosących pomoc – członkach organizacji Lekarze bez granic.
Maciej Wójtowicz – doktor nauk medycznych, absolwent Akademii Medycznej w Krakowie. Lekarz misji medycznej z ramienia *Medecins sans Frontieres* (Lekarze bez Granic). Pasjonat sportów survivalowych, miłośnik historii powszechnej oraz kultury Francji. Książka *Rok w Mauretanii* jest pierwszą pozycją w dorobku autora.

25 marca

Maciej Plewiński „Mimochodem... nawyk fotografowania” – spotkanie z cyklu Opowieści fotografistów – godz. 18.00
Prowadzenie: Ewa Kozakiewicz
Na spotkanie zaprasza Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

30 marca

Dyskusja panelowa wokół książki prof. Andrzeja Romanowskiego „Antykomunizm, czyli upadek Polski. Publicystyka lat 1998–2019” – godz. 18.00
Uczestnicy: prof. Janusz A. Majcherek, Adam Michnik, Henryk Woźniakowski.
Na spotkanie zaprasza Wydawnictwo Universitas i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

31 marca

Promocja książki Elżbiety Jachymczak „69 biznesowych porad dla przedsiębiorczych kobiet” – godz. 18.00
Spotkanie będzie okazją do zapoznania się z książką Elżbiety Jachymczak, w której znalazły się przeprowadzone przez nią wywiady z kobietami sukcesu. Na spotkanie zaprasza Stowarzyszenie Dziennikarzy RP i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy Bibliotece Kraków.

WYSTAWY W FILIACH BIBLIOTEKI KRAKÓW

marzec 2020 r.

„Madonny polskie” – wystawa prac Jacka Ożoga – 2 marca-30 kwietnia w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 27, ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016

„Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków: Eklibrisy Zbigniewa Osenkowskiego” – 2–27 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

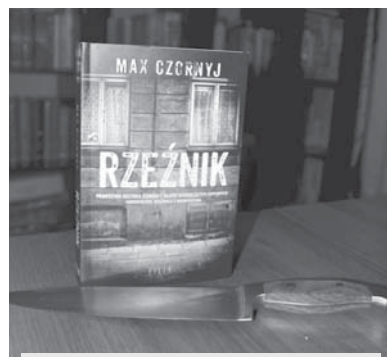
Polecamy dorosłym

Co siedzi w głowie mordercy?

To moja pierwsza styczność z twórczością Maksza Czornyja, a ponieważ słyszałam bardzo pochlebne o niej opinie, postanowiłam spróbować. I tak trafiłam na *Rzeźnika* – wstrząsającą, mocną historię, przytłaczającą brutalnością, wciągającą. Dodatkowy atut książki stanowi to, że ma się świadomość, że większość z opisanych wydarzeń mogła zdarzyć się naprawdę. Ta książka to opowieść o seryjnym mordercy-kanibalu Józefie Cypku, a właściwie Josephie Zypku (syn Niemca i Polki). Przyznam szczerze, że sięgając po książkę, nie miałam pojęcia o istnieniu Rzeźnika z Niebuszewa. Główny bohater urodzony w 1895 roku w Opolu wziął czynny udział w walkach I wojny światowej, w której stracił nogę. Nigdy zresztą nie pogodził się ze swoim kalectwem, o czym świadczy fakt, iż próbował zaciągnąć się do wojska, jednak bez powodzenia. Założył rodzinę, miał żonę i dwojkę synów, wszyscy zginęli podczas II wojny światowej. Został sam, przeżywając wciąż od nowa śmierć poszczególnych członków rodziny. Doznania te odcisnęły się dużym piętnem na jego późniejszym postępowaniu. Po wojnie los rzucił go do Szczecina, tam pracował na kolei, otrzymał mieszkanie i powtórnie się ożenił. Z żoną nie mieszkał długo, gdyż została oskarżona o sutenerstwo i osadzona w więzieniu, a po wyjściu z niego dziwnym trafem słuch o niej zaginął. Książka napisana została w pierwszej osobie, dzięki czemu śledzimy na bieżąco proces

przemiany zwykłego, normalnego człowieka w bestię, która mordowała dzieci i dorosłych. I choć udowodniono mu tylko jedną zbrodnię – sąsiadki, to inne fakty wskazują, że było to zaledwie jedno z wielu jego bestialskich działań. W historię widzianą oczami mordercy wplatanie są inne zdarzenia, a mianowicie odkrywanie zwłok w różnych miejscach Szczecina oraz autentyczne materiały, tj. notatki milicyjne, fragmenty gazet, przemówień radiowych i ogłoszeń, a także zeznania świadków w procesie. Został skazany na śmierć i powieszony 3 listopada 1952 roku. Przemieszanie chronologii może trochę gubić, ale książkę czyta się naprawdę dobrze. Jednak opisy kanibalistycznej działalności Cypka mogą szokować, wywoływać odrazę. Dla osób o mocnych nerwach i żołądkach.

Tekst i zdjęcie: Anna Jędrzejowska

Czorny M., *Rzeźnik*, Poznań: Wydawnictwo Folia, 2019.

Polecamy audiobook

O przygodach pary przyjaciół ze szwedzkiego podwórka

Audiobook *Pettson i Findus* Svena Nordqvista nie jest nową pozycją wśród dokumentów dźwiękowych, ale na pewno wartą przypomnienia. To wznowienie niezwykle ciepłej i zabawnej opowieści o dziarskim staruszku – panu Pettsonie i jego ciekawskim kocie – Findusie. Główni bohaterowie to para prawdziwych przyjaciół, którzy zamieszkują pewne szwedzkie wiejskie gospodarstwo, przeżywając przy okazji mnóstwo ciekawych przygód. I choć bardzo różnią się między sobą, to równie mocno się kochają. Kto jeszcze nie zna tej dwójki, zachęcam go do poznania, jeśli ktoś zna, to rekomendacja nie jest potrzebna. Na dokument dźwiękowy *Pettson i Findus* składają się cztery opowiadania: *Kiedy mały Findus się zgubił*, *Tort urodzinowy*, *Polowanie na lisa* oraz *Rwetes w ogrodzie*. Dodatkowym atutem audiobooka jest znakomita interpretacja lektorska w wykonaniu Jerzego Stuhra. *Pettson i Findus*

w wersji audio to 1,5 godziny naprawdę dobrego słuchowiska. Serdecznie polecam i jestem pewna, że zarówno dzieci, jak i dorośli będą zachwyceni opowieściami o panu Pettsonie i jego wiernym kocie.

Tekst i zdjęcie: Małgorzata Koźma

Nordqvist S., *Pettson i Findus* [Dokument dźwiękowy], Poznań: Media Rodzina, cop. 2019.

Zawirowania Zofii Dubiel

Zofia Dubiel, krakowianka, od ponad pięćdziesięciu lat uprawia z pasją malarstwo pastelowe i olejne. Wykształcenie biologiczne daje jej łatwość malarskiego interpretowania przyrody. Jest członkiem Bronowickiego Koła Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie. Należy do grupy twórczej Amara i bardzo ceni sobie czas ponad 15-letniej opieki artystycznej poety i malarza – Kazimierza Machowiny. Ma za sobą liczne wystawy malarstwa w wielu miastach Polski, a jej obrazy znajdują się w kolekcjach rodzimych i zagranicznych.

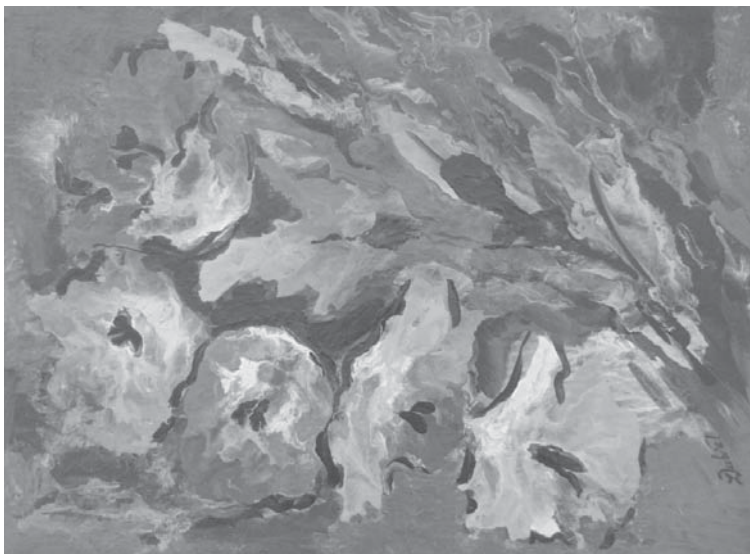
Zawirowania to tytuł najnowszego cyklu malarskiego artystki stosującej technikę akrylu rozlewane, gdzie zastosowany *pouring medium* nadaje farbie specyficzną plastyczność i daje możliwość kreowania różnorodnych światów. Na wystawie obejrzymy zarówno pejzaże, abstrakcje, jak i kwiaty, w sumie kilkadziesiąt obrazów różnych formatów: od dużych aż po małe formy. Zobaczmy bogactwo barw i faktur, przenika-

jących się miękko plam oraz linii wijących i wirujących – stąd tytuł wystawy.

Obrazy podziwiać można będzie w Filii nr 21 Biblioteki Kraków przy ul. Królewskiej 59 od 2 marca do końca miesiąca. Serdecznie zapraszamy na wernisaż 5 marca o godz. 18.00.

Barbara Zajączkowska

„Galeria Ekslibrisu Biblioteki Kraków: Dzień Kobiet 2020” – 2–30 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„Amazonki 2020” – wystawa prac Marka Gzyła – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 16, ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„Zawirowania” – wystawa prac Zofii Dubiel – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 21 (Czytelnia Naukowa), ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

„Plac Inwalidów – wizje studenckie” – wystawa prac studentów Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 21 (Wypożyczalnia dla Dorosłych), ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

„Katalonia” – wystawa prac Jerzego Pulchnego – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 22, ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

„150. urodziny Stanisława Wyspiańskiego (1869–1907) w Bibliotece Kraków” – prezentacja pasteli, rysunku i afiszy sztuk Stanisława Wyspiańskiego – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 33, ul. Zakopiańska 103, tel. 797-024-012

„Królowa Śniegu” – wystawa ilustracji Anny Sowińskiej – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 35, ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

„Okolice Nowej Huty” – wystawa fotografii Adama Gryczyńskiego – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

„40 lat listy UNESCO. Zaczęło się w Krakowie” – wystawa fotografii Jacka Balcewicza – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 46, ul. Limanowskiego 4, tel. 12 202-06-50

„Relacje” – wystawa portretów malarskich z Lidzbanka Warmińskiego – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645-95-27

„Dzień bez miasta” – wystawa fotografii Piotra Kubica – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

„Czas zatrzymany” – wystawa fotografii z terenów obecnej Nowej Huty – 2–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 54, os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„Galeria Ekslibrisu Biblioteki Kraków: Poeci w ekslibrisie” – 2–28 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 53, os. Stalowe 12, tel. 12 644-23-52

„Galeria Ekslibrisu Biblioteki Kraków: Teatr w ekslibrisie” – 3–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki, wernisaż 3 marca – godz. 17.00
Filia nr 3, Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

„Poezja to garść słów na papierze” – wystawa tomików wierszy krakowskich poetów – 20–31 marca w godzinach otwarcia biblioteki
Filia nr 20 (Oddział dla Dorosłych), ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Oprac. Agnieszka Bisikiewicz

Pomniki historii (3)

Strzelno

– zespół dawnego klasztoru Norbertanek

Nieopodal położonej nad jeziorem Gopło legendarnej Kruszwicy z niesławnej pamięci Mysią Wieżą zlokalizowane jest Strzelno, a w nim wspaniały zespół dawnego klasztoru Norbertanek, którego początki sięgają XII w. W jego obrębie znajdują się dwa kościoły: bazylika pw. Świętej Trójcy i Najświętszej Marii Panny oraz rotunda Świętego Prokopa. Za barokową fasadą ponorbertańskiej świątyni kryje się największy jej skarb: unikatowe kamienne kolumny wyróżniające się niezwykle dekoracją rzeźbiarską, przedstawiającą personifikacje Cnót i Przywar. Fascynuje ich treść, forma rzeźbiarska i symbolika. Trzony obydwu kolumn podzielone są na mniejsze, otoczone arkadkami pola, na których

odpowiednio na jednej umieszczone są alegorie postaci kobiecych uosabiających cnoty, na drugiej wyobrażone są figury zarówno kobiet, jak i mężczyzn symbolizujące wady i przywary. To swego rodzaju katalog norm moralnych. We wnętrzu kościoła zachowały się relikty średniowiecznych polichromii, intarsjowane stalle, konfesjonały, epitafia i wspaniały ołtarz św. Krzyża, w który wkomponowano szafki relikwiarzowe z relikwiami ponad 600 świętych, jak również relikwie Krzyża Świętego. Uwagę zwiedzających skupiają przyozdobione niezwykle dekoracją rzeźbiarską tympanony, które niestety nie zachowały się w całości.

Nieopodal zabudowań klasztornych znajduje się wzniesiona z granitowego kamienia ciosanego rotunda św. Prokopa. Jest to najbardziej znany zabytek architektury romańskiej w Polsce. Jego charakterystyczna sylweta pokazywana jest w prawie wszystkich podręcznikach historii i albumach krajoznawczych. Legenda wiąże to miejsce z misją ewangelizacyjną św. Wojciecha. Miał się tu zatrzymać w drodze na wyprawę misyjną w Prusach.

Wędrując szlakiem piastowskich zabytków nie wolno przeoczyć tego miejsca. To absolutny rarytas na trasie.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcia: Michał Grychowski

Kalendarium krakowskie

3.03.1910 – w Pyzdrach urodził się Stefan Otwinowski (zm. 30.01.1976 w Krakowie) – prozaik, dramatopisarz, publicysta. Po wojnie zamieszkał w Krakowie. Był kierownikiem literackim Starego Teatru, a następnie Teatru Satyryków. Pracował też w redakcji *Dziennika Literackiego* i *Życia Literackiego*. Przez trzydzieści lat był prezesem krakowskiego oddziału Związku Literatów Polskich. Pisał powieści, dramaty, a także felietony i słuchowiska radiowe. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

7.03.1930 – w Trembowli urodził się Jerzy Wyrozumski (zm. 2.11.2018 w Krakowie) – historyk mediewista, profesor UJ, badacz polskiego średniowiecza. Należał do Polskiego Towarzystwa Historycznego, był prezesem Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, przewodniczącym Rady Muzealnej Zamku Królewskiego na Wawelu oraz kierownikiem Ośrodka Dziedzictwa Kulturowego w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie. Był też organizatorem odrađzającej się po 1989 r. Polskiej Akademii Umiejętności. Opublikował ponad 600 pozycji bibliograficznych, w tym m.in.: *Historia Polski do roku 1505*, *Kazimierz Wielki*, *Z najstarszych dziejów Uniwersytetu Krakowskiego*, *Kraków do schyłku wieków średnich*. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

13.03.1920 – w Włocławku urodziła się Krystyna Zbijewska (zm. 17.01.2009 w Krakowie) – dziennikarka, publicystka kulturalna. Jej całe życie zawodowe związane było z krakowskim *Dziennikiem Polskim*. Jej największą pasją był teatr i ta tematyka pojawiała się najczęściej w jej dorobku dziennikarskim i pisarskim. Przez lata prowadziła Klub Miłośników Teatru. Jest autorką publikacji poświęconych wybitnym postaciom związanym z Krakowem, m.in. Stanisławowi Wyspiańskiemu. Za książkę *Jaroszewska – legenda teatru* otrzymała Nagrodę Krakowska Książka Miesiąca. Została pochowana na cmentarzu Salwatorskim.

17.03.1940 – w Krakowie urodził się Jacek Baluch (zm. 3.07.2019) – sławista, historyk i tłumacz literatury czeskiej, profesor nauk humanistycznych, nauczyciel akademicki UJ, ambasador Polski w Pradze, poeta. Był popularyzatorem czeskiej literatury w Polsce, zajmował się też teorią literatury i teorią przekładu. Autor licznych publikacji naukowych i popularnonaukowych, jako poeta pisał limeryki. Został pochowany na cmentarzu Salwatorskim.

19.03.1910 – w Tarnowie urodził się Józef Wolski (zm. 2.10.2008 w Krakowie) – historyk starożytności, pracownik naukowy UJ. Był członkiem Komitetu Nauk Historycznych i Orientalistycznych PAN oraz członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Historycznego. Specjalizował się w epoce hellenistycznej oraz dziejach Iranu. Jest m.in. współautorem i redaktorem *Atlasu historycznego świata*. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

23.03.1930 – w Warszawie urodził się Zygmun Hübner (zm. 12.01.1989) – aktor, reżyser, publicysta, pedagog. W latach 1963–69 był dyrektorem i kierownikiem artystycznym Starego Teatru w Krakowie, który uczynił jedną z najlepszych scen w Polsce. Skupił wokół siebie świetnych aktorów (A. Seniuk, A. Polony, J. Nowicki), reżyserów (K. Swinarski, J. Szajna, A. Wajda), scenografów (J. Skarżyński, F. Starowieyski) i kompozytorów (Z. Konieczny, K. Penderecki, S. Radwan). Za jego dyrekcji w repertuarze Starego Teatru znalazły się inscenizacje współczesnych sztuk polskich (T. Różewicza, S. Mrożka, S.I. Witkiewicza), a także wybitne dzieła dramaturgii światowej. W następstwie incydentów ingerencji cenzury w repertuar Starego Teatru, przeciwko czemu Hübner protestował, zrezygnował z zajmowanego stanowiska i przeniósł się do Warszawy. Jest autorem m.in. książek: *Bogusławski*, *człowiek teatru* oraz *Sztuka reżyserii*, a także zbioru felietonów *Przepraszam, nic nowego*.

opracowanie: Małgorzata Kosmala

Wystawa Skarby epoki Piastów

20 stycznia 1320 r. odbyła się koronacja Władysława Łokietka i jego żony Jadwigi. Katedra Wawelska po raz pierwszy w swojej historii była świadkiem królewskiej intronizacji. Data ta uznana została za koniec rozbitcia dzielnicowego. Dokładnie 700 lat później na Zamku Królewskim na Wawelu pokazywane są najcenniejsze zabytki pochodzące z czasów piastowskich. Prawdziwa to gratka dla miłośników historii i sztuki, a także obowiązkowy punkt na liście każdego krakowianina. Na wystawie zgromadzono obiekty o ogromnym ciężarze gatunkowym. Za każdym z nich kryje się ponadprzeciętna historia. Eksponowane są tak wyjątkowe obiekty jak: włócznia św. Maurycego, którą Bolesław Chrobry otrzymał od cesarza Ottona w 1000 r., Szczerbiec – miecz koronacyjny władców Polski, pochodzący z XI w., złoty kielich z pateną z Tyńca, infuła św. Stanisława, pierścienie biskupie i kielichy mszalne, krzyż pektoralny, czara wło-

clawska, pamiętki po św. Kindze, krzyż z dwóch diademów i herma św. Zygmunta, odrestaurowany przez wawelskich specjalistów relikwiarz św. Marii Magdaleny, znalezionej w sandomierskich ogrodach dawnego klasztoru benedyktynek, królewski hełm z koroną (należący prawdopodobnie do Kazimierza Wielkiego), korona kobieca i zapinka z kameą pochodzące z skarbu średzkiego, oprawa Ewangeliarza Anastazji, skrzyneczka z kości słoniowej, będąca wg legendy własnością królowej Jadwigi, złoty wisior z kryształem górskim, uważany za element książęcego diademu, złota zdobiona filigranem zausznica i wiele, wiele innych eksponatów o symbolicznym dla kultury polskiej znaczeniu.

Wystawa *Skarby epoki Piastów* czynna będzie na Wawelu do 19 kwietnia 2020 r. Warto również dodać, że towarzyszy jej bogato ilustrowany katalog, który wyczerpująco opisuje zgromadzone artefakty.

Anna Grychowska

Patronat Biblioteki Kraków / KrakówCzyta.pl

Śpiący Rycerze Agnieszki Fulińskiej i Aleksandry Klęczar

Śpiący Rycerze to druga część zakrojonego na sześć tomów cyklu powieści *Dzieci Dwóch Światów*.

Seria osadzona w tradycji legend i opowieści mitycznych polskich i słowiańskich, odwołuje się też szeroko do legendarium polskiej literatury romantycznej. Główni bohaterowie tych przygodowo-fantastycznych książek dla nastolatków, to dwójka współczesnych uczniów podstawówki, z którymi łatwo utożsamiać się nastoletniemu czytelnikowi.

W kontynuacji *Mysiej Wieży* wraz z Hanką i Igorem będziemy poznawać kolejne legendy i mity słowiańskie, tym razem w górach.

Premiera: 25 marca 2020

Książka wydana nakładem Wydawnictwa Galeria Książki już wkrótce będzie dostępna w filiach Biblioteki Kraków, a na spotkanie z autorkami zapraszamy 2 kwietnia o 17.00 do Filii nr 3, pl. J. Nowaka-Jeziorańskiego 3.

Na podstawie materiałów Wydawnictwa Galeria Książki

Polecamy gry

Zabawy z Tappim

Gry planszowe są atrakcyjne nie tylko dla dorosłych, ale również dla dzieci. Takie spędzanie czasu z pociechami nie tylko bawi i uczy, ale też wspiera ich rozwój na wielu poziomach: intelektualnym, emocjonalnym, społecznym oraz fizycznym. To doskonała okazja do osvajania własnych emocji, nauki cierpliwości i sportowego wytrwania.

Świat gier planszowych dla dzieci zaskakuje swoją różnorodnością. Dzi-

sze kroki, a niesamowite przygody pomogą przeżywać karty aktywizujące: Mądra głowa i Chichotkowe zadania, które dostarczają najwięcej rozrywki. Pełni radości i zapału przemierzamy się po wszystkich polach tak, aby wreszcie razem z Tappim świętować jego urodziny. Wygrywa ten kto pierwszy dotrze na przyjęcie.

Choć to gra losowa, to wcale nie jest nudna. Dzięki dodatkowym zadaniom, które często wykonujemy, rozgrywka jest dynamiczna i zabawna. Różnorodne, wymagające sportowego zaangażowania i odrobiny sprawności ruchowej polecenia gwarantują wspaniałą zabawę, zwłaszcza podczas gry dzieci z dorosłymi. Moje córki uwielbiają, kiedy ja wylosuję kartę, w której „zmuszona” jestem do wykonania trollowego tańca czy zrobienia śmiesznej miny.

Gra przeznaczona jest dla dzieci 4+, ale jestem przekonana, że bez problemu można grać już z trzylatkiem.

Piękna grafika gry (ilustracje Marty Kurczewskiej – twórczyni obrazów do całej serii o Tappim) oraz wysoka jakość jej wykonania – duża płytowa plansza i karty – wpływają na pozytywne wrażenie estetyczne i dają nadzieję na dłuższe przetrwanie zestawu nawet w małych rękach.

Gra z pewnością spodoba się fanom Tappiego, zachęci ich do sięgnięcia po książki z tej serii. Do zaprzyjaźnienia się z Tappim gorąco zachęcam rodziców i ich pociechy.

Tekst i zdjęcia:
Agnieszka Bisikiewicz

sią opowiem o grze *Tappi*, która będzie niewątpliwą gratką dla wielbicieli przygód książkowego Tappiego, wykreowanego przez Marcina Mortkę. Przenosi nas ona w niezwykle świat Szepczącego Lasu. W zestawie znajdziemy dwie gry planszowe oraz grę w *Memory*. Jedną z gier są tzw. węże i drabiny – znana i popularna gra, w którą dzieci chętnie grają. Skupmy się jednak na najciekawszej pozycji. Wybierając się na urodziny do Tappiego gracze muszą pokonać drogę pełną przygód. Plansza przedstawia Szepczący Las, przez który prowadzi kręta ścieżka. Po rzuceniu kostką po planszy poruszają się pionki-zwierzątka. Kolory poszczególnych pól wyznaczają dal-

Przekrój i jego twórca

Uważam Eilego za geniusza, a „Przekrój” za arcydzieło sztuki redaktorskiej wszystkich czasów. Opinia wybitnej poetki i autorki piosenek, Agnieszki Osieckiej, o wydawanym w Krakowie magazynie ilustrowanym i jego redaktorze, który w czasach PRL-u zdobył najszerzą publiczność czytelnictwem, jest wystarczającą rekomendacją, by zająć się tym fenomenem polskiej kultury i prasy XX wieku. Tygodnik ten, co prawda, ukazuje się do dziś, obecnie jako kwartalnik, ale lata świetności dawno ma za sobą.

Przed rokiem 1989 *Przekrój* był wyjątkowy na rynku mediów. Jego sprzedaż biła rekordy (kilkaset tysięcy egz.), choć była ograniczana przez władze, a znajomość i popularność tytułu wykraczała daleko poza granice naszego kraju. Ceniono go za atrakcyjną zawartość, wysoki poziom treści, świetnych autorów, wśród których były sławy rodzimej literatury i publicystyki, plastyki. Chwalono za otwartość na współczesną kulturę i lansowanie trendów w sztuce, modzie, promowanych za zachodnią granicą. Zdaniem prasoznawców: *po 1956 roku tygodnik stał się prawdziwym oknem na świat dla przeciętnego polskiego inteligenta, a nawet szerzej – mieszkańca miast.*

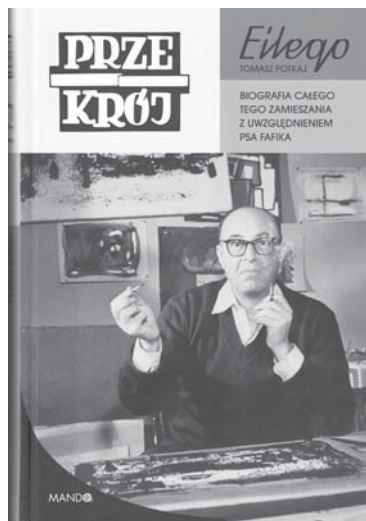
Ich potrzeby i gusta bezbłędnie wyczuwał twórca i redaktor naczelny *Przekroju* – Marian Eile (1910–1984), człowiek ogromnej wiedzy, wielu talentów i umiejętności. *Pismo trzeba robić lekko, tak żeby mogła je czytać bardzo inteligentna sprzątaczką, prosty profesor i prymitywny minister*, ponoć tak mawiał o redagowaniu. Stefan Kisielewski, pisarz i najbardziej niepokorny felietonista powojennej Polski, wystawił mu wyrazistą laurkę, pisząc o nim m.in.: *osobnik ściśle przedwojenny, a tak znakomicie przeplancowany i zaaklimatyzowany w Polsce Ludowej.*

Dobrze się stało, że wreszcie ukazała się pierwsza biografia tej postaci, wydana prawie w 110. rocznicę urodzin, która minęła w styczniu tego roku. Napisana została przez dziennikarza i historyka Tomasza Potkaję (ur. 1968), poszukującego odpowiedzi na pytania: kim był naprawdę Eile, który uczestniczył w wielu ważnych wydarzeniach, choć rzadko wychodził na pierwszy plan; jaki był jego *Przekrój* – stworzył go w 1945 r. i kierował przez 24 lata, wydając 1277 numery; i wreszcie – co po sobie pozostawił? Odpowiedzi znajdziemy na blisko 400 stronach bogato udokumentowanej książki, pełnej szczegółów – faktów, dat, nazwisk, opisów, anegdot i wspomnień osób, które znały Eilego i z nim współpracowały. Dzięki nim wyłania się zapis jego losów i dokonań, w tym pogmatwanego prywatnego życia człowieka urodzonego we Lwowie, mieszkającego w Warszawie, a po wojnie osiadłego w Krakowie,

w którym powierzono mu zadanie stworzenie ambitnego czasopisma. Smutne są zwłaszcza dzieje Eilego po jego odejściu z tygodnika i tych ostatnich kilkanaście lat przeżytych trochę w zapomnieniu. Całość opowieści Potkaję została wpisana i czytelnie objaśniona w kontekście powojennego 40-lecia PRL, a także Krakowa. Z jego środowiskiem artystycznym, życiem towarzyskim i kawiarnianym.

Portret twórcy *Przekroju* skwitować można oceną jego przyjaciela, cytowanego już „Kisiela”, który uważał go za zbiór sprzeczności i syntezę przeciwieństw. Jego zdaniem *zrobiłby na pewno karierę w Ameryce, zresztą zrobił ją i tutaj, toć „Przekrój” to właśnie polski „Playboy” w socjalistycznej skali.* Autor książki trafnie zauważa, iż Eile wpisuje się do elitarnego klubu twórców i naczelnych redaktorów czasopism-instytucji, należącemu już właściwie do wymarłego gatunku, obserwując współczesny świat mediów. Sam Eile miał dobre wzorce, bowiem przed wojną współpracował z najważniejszym w II Rzeczypospolitej czasopismem społeczno-kulturalnym *Wiedomości Literackie*, założonym w 1924 roku i kierowanym przez legendę literatury i dziennikarstwa Mieczysława Grydzewskiego (1894–1970). Według „Grydza”, co przypominał Potkaję, *istota bycia redaktorem polegała na umiejętności przekonania innych do własnych racji i narzucenia im swego poglądu. Taki będzie Eile w „Przekroju”.* Współpracujący z nim autorzy wspominają, że *był redaktorem doskonałym, a w dodatku poświęcał pismu całe swe życie. Od rana do późnego popołudnia siedział w redakcji i pracował nad każdym tekstem (...) Umiał wszystko.* Barwna, ciekawa postać, ważna dla polskiej kultury. Godna poznania.

Piotr Wasilewski

Potkaj T., „Przekrój” Eilego. Biografia całego tego zamieszania z uwzględnieniem psa Fafika, Kraków: Mando, 2019.

Polska, jego miłość

Jan Polkowski, urodzony 10 stycznia 1953 r. w Bierutowie (woj. dolnośląskie), wychowany w Nowej Hucie, gdzie był świadkiem dramatycznych scen, w tym walki o krzyż. *Siedząc na podokiennej szafce, która zastępowała nam lodówkę, patrzyłem z za zdrostki, jak tłum ucieka w panice i kryje się na dachach bloków. Widziałem, jak wyłapywani i bici ludzie upychani są w ciężarówkach jak worki z ziemniakami, chociaż człowiek był w socjalizmie dobrem najwyższym, teoretycznie wyższym od ziemniaków* – wspomina poeta. W latach 1972–1978 studiował filologię polską na UJ. Działał w grupie opozycyjnej – krakowskim Studenckim Komitecie Solidarności, w ramach którego był redaktorem podziemnego pisma *Sygnal*. Zaczął również działać w wydawnictwie Krakowska Oficyna Studentów. Debiutował w podziemnym periodyku *Zapis* w 1978 r. Pierwszy jego tomik pt. *To nie jest poezja* ukazał się w 1980 r. Rok później założył niezależne Wydawnictwo ABC. Za swoją działalność został 13 grudnia 1981 roku internowany. Po opuszczeniu aresztu działał w podziemnych strukturach opozycyjnych aż do końca PRL-u. W wolnej Polsce objął stanowisko redaktora naczelnego *Czasu Krakowskiego*. Poza tym miał się wielu zajęć, m.in.: przez pięć dni był rzecznikiem prasowym rządu Jana Olszewskiego, dyrektorem Biura Zarządu TVP SA, redaktorem naczelnym portalu filmowego Stowarzyszenia Filmowców Polskich, przewodniczącym rady nadzorczej Film SA i Polskiej Agencji Informacyjnej. Założył Stowarzyszenie Samorządny Kraków.

Twórczość Jana Polkowskiego możemy podzielić na dwa okresy. W pierwszym wydał następujące tomiiki poezji: *Oddychaj głęboko* (1981), *Ogień* (1983), *Wiersze 1977–1984* (1986; dostępny w Filii nr 20), *Drzewa* (1987), *Elegie z Tymowskich Gór i inne wiersze* (Filia nr 28, 42, 46, 47, 51). Po jego wydaniu poeta zamilkł na dwadzieścia lat. Ten czas wspomina w wywiadzie dla *Tygodnika TVP.PL*: *Zawsze czułem się poetą i twórcza reakcja na doświadczenie świata była czymś podstawowym, niemal odruchowym. W istocie byłem poetą także przez tych 20 lat, kiedy nic nowego nie napisałem, nawet do szuflady. Milczałem na zewnątrz i w sporze z tym milczeniem każdy mój nerw tworzył poezję.* Drugi okres zaczyna się w roku 2009. Jan Polkowski wraca z tomikiem *Cantus* (Filia nr 45), po którym pojawiły się następne znakomite książki poetyckie: *Cień* (2010), *Głosy* (2012, wyd. II 2013; Filia nr 53), *Gorzka godzina* (2015; Filia nr 45), *Pochód duchów* (2018), *Rozmowy z Różewiczem* (2018). Ukazały się również zbiory wierszy, takie jak: *Elegie z Tymow-*

skich Gór 1987–1989 (2008; Filia nr 37), *Antologia* (2008; Filia nr 45) oraz *Gdy Bóg się waha. Poezje 1977–2017* (2017). W 2013 roku zadebiutował jako autor powieści *Ślady krwi. Przypadki Henryka Harsynowicza* (dostępna w 13 filiach). Rok później wydał zbiór esejów *Polska, moja miłość* (Filia nr 2). W roku 2019 ukazały się dwie najnowsze książki: *Portier i inne opowiadania* oraz wywiad rzeka *Ryzyko bycia Polakiem* (współautor Piotr Legutko). Był wielokrotnie nagradzany za swoją twórczość i działalność. W 1983 r. otrzymał nagrodę Fundacji im. Kościelskich. W 2010 r. został laureatem Nagrody im. Andrzeja Kijowskiego za wspomniany zbiór poezji *Cantus*. Natomiast *Głosy* nagrodzono Orfeuszem im. K.I. Gałczyńskiego (2013), a w 2014 r. za *Ślady krwi* otrzymał Nagrodę Identitas. W tym samym roku został także uhonorowany laurem Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Natomiast w 2016 roku został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w działalności na rzecz rozwoju polskiej kultury i osiągnięcia w pracy literackiej.

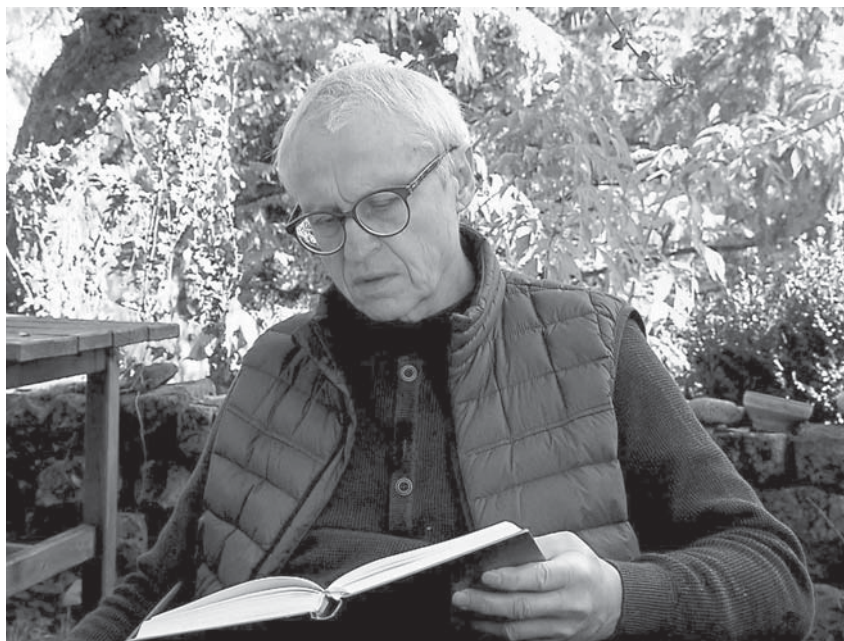
Pierwsze wiersze Jana Polkowskiego ukazały się w podziemnym *Zapisie* (1978). Pierwszy tom opublikował w Niezależnej Oficynie Wydawniczej NOWA (1980). Sam był także podziemnym wydawcą. W rezultacie już od momentu debiutu zachwylił czytelników i krytyków. *Aforyzmy cierpienia, palimpsesty zagłady. Fragmenty poezji, która – ufam głęboko – nie przeminie, kiedy przeminą jej czasy* – tak pisał o nim w 1987 roku Jan Błoński. Kolejne tomiiki ugruntowały tylko jego pozycję. W 2013 r. Krzysztof Koehler napisał o twórczości Jana Polkowskiego: *Myszę, że wszyscy czytelnicy mają świadomość, że takich wierszy w polszczyźnie nie było bardzo dawno: takiej głębokiej kondensacji emocji, takiej precyzji wypowiedzi i takiego chwila porażającego piękna. Takich wierszy, które są w stanie „życie zmienić”, się już dzisiaj wszak nie pisze. Nie wypadają w czasach, kiedy poezja, kultura jest swego rodzaju zabawą, formą gry.*

Ludmiła Guzowska

To co mi dałaś z ust mi pij
Smoly i miodu szept królewski
Sieroce czółno stukot mgły
I czarny obrót słów niebieskich

Tym co mi dałaś nakarm czas
W pieleszach pulsu ocal miłość
W chuście słownika ukryj nas
Kłam że nikogo tu nie było

Jan Polkowski – wiersze

Kadr z filmu *Życie w wolności. Jan Polkowski*
Scenariusz i realizacja: Marta Węgiel – cykl *Portrety literackie*.

Podróż do Święcian

*Jest godzina, która
z prochu tworzy twój orszak*
Paul Celan

W podróży. Zmierzch. Za oknami gasnące pochodnie Podlasia
strzępy ukrywanej przez lata opowieści smuga gorzkiego zapachu
brzóz. Wieże odległych katedr zrzucają płaszcz ptasiej mgły
i ludzkich zdrad. Tęsknić żeby mniej bolało. Pielęgnować ból
by świeciła pamięć i czekać.
Czekałem długo wędrując przez czyściec labiryntu
Das Wohltemperierte Klavier.

Nie rozplątany węzeł pokoleń rozwiązuje się
tak jak otwiera o świcie okno i rozpala ogień. Życie ofiarowane
tak lekko jak bibelot w przeddzień balu. Jesteś przy mnie
choć twoje miejsce jest puste. Wstałaś by wyprawić
dzieci na wojnę. Ty i Nikt ze mną na zawsze
jak dzień na który zabrakło
życia.

Wilno i dalej na północ. Uderza w twarz ssący smak soli niepokój
wschodni jałowy wiatr. Z bezwzględnością siłą beznamiętnie rozwiewa
popiół równin i wycieńczonych lasów. W prowincji niepamięci
przed święciańskim cmentarzem stoi szesnastoletni ojciec
jego prześwietlony słońcem cień jak sierocy strzęp piasku
odepchnięty przez mapy.

Umarł diabelski wiek. Nie będzie zadośćuczynienia. Pokolenia
przesypują się przez dłonie kapłanów
nicości przez nasiąkniętą śmiercią
klawiaturę Bacha.
Żaden alfabet nie ma w sobie dość siły by przebaczać.
Inaczej niż pięciolinie i niepodległe
nuty.

W drodze. Przez niewinny zmierzch. Z Ojczyzny do Ojczyzny
z nieistnienia w niemy szept drutów i listów zbezczeszczonej
przez zmęczonego cenzora. Z wagonów towarowych do cudzych
miast z piasków Kazachstanu pod czyste niebo Palestyny
z obczyzny donikąd. Ze świętych miejsc do świętych ksiązek.
Majestatycznie w blasku złotych trąbek z feretronami
z podniesionymi sztandarami
leczą żurawie.
Milczą obłoki.
Lecą żurawie.

Niech przepadnie zgiełk

Wierność to długa opowieść
nim spłoną biblioteki tylko jedno słowo
zanim wysiedlą wioskę dopiero początek myśli
(ogień szybko szepce) zanim spalą się kufry zdjęcia
krewnych sukienki i buciki – dopiero otwarcie ust.

Muszą nienarodzone dzieci zapomnieć rodzinnej
mowy musi popiół
uchwalić nową nazwę miasta
musi rdza ułożyć odświętny hymn dla ludu
donosiciel i pajęczyna zasiąść do stołu
objąć lepkimi wargami kielichy i chleb.

Dopiero wtedy słowa powoli wędrują
odnajdują mozolnie wychudłe zwierzęta
ocierają się w ciszy o kalekich ludzi.

Nagie buki

Wdycham słodkie powietrze i przychodzi gorzka godzina.
Ze zbocza w nieładzie schodzą smukłe trawy.
Bordowe i złote gałęzie derenia
zapisują na śniegu nieśmiertelne zdania.
Wsiąkam w sarnie ścieżki słów
w zziębnięte zgłoski.
Za plecami uderzają o pnie buków fale twojej krwi.
W domu ofiara chłód i milczenie czekają przy stole.
Rozpalam w kuchennym piecu i słucham tego co zawsze
Czterech ostatnich pieśni, Preludiów, Wariacji Goldbergowskich.
Każdej nuty z osobna i skargi ogromnego chóru
milknących instrumentów.
Jestem jednocześnie chłopcem i starym człowiekiem.
Chłopiec mówi do mnie: posłuchaj, musisz być cierpliwy
to co chcę opowiedzieć o tobie
muszę dopiero przeżyć.

W koronach brzóz

Maj chudnie i gardzi resztą miesięcy
Więcej sypiam mniej śpię
piję miksturę na żołądek
czytam Máraia i Brodskiego

Minęły dwie zimy odkąd zaległem na zboczu
niewielkiej góry przeciętej siedemnastoma zakrętami
gminnej drogi

Tu nie ma demokracji
twarda dyktatura dębów odbiera mi głos
delegalizuje samotność
wysysa pochojne istnienie
nie pozwala wybierać między nocą i dniem
kropla po kropli zakopuje w glinie wędrowną krew

Gdy rankiem zanoszę jeleniom owies i siano
opłata mnie pajęczą spowiedź brzóz
i nie wiem jak dalek
milczeć

Pompeje w Krakowie?!

Był rok 79 n.e. Dla mieszkańców Pompejów był to zwykły, prawdopodobnie październikowy dzień. Siedemnaście lat wcześniej miasto uległo zniszczeniu na skutek trzęsienia ziemi, ale zostało dość szybko odbudowane. Tego dnia Pompeje, Herkulanum i Stabie miały na ponad 1500 lat zniknąć z powierzchni ziemi. Czy mieszkańcy wiedzieli, że góra, w cieniu której żyją, może być niebezpieczna? Zbocze jej było zagospodarowane (winnice, ogrody) i bardzo żyzne. Wezuwiusz miał w tamtych czasach przypuszczalnie tylko jeden szczyt. Tego dnia koło południa przyniósł śmierć...

Najpierw wydobyły się wysokie słupy ognia, potem czarna chmura przesłaniająca słońce. Na Pompeje posypał się deszcz rozżarzonych lapilli i popiołu wulkanicznego, który wznicał pożary, zabijał ludzi i miażdżył budowle. Ludzi trwały gazy wydobywające się z wulkanu. Erupcja trwała kilka dni. Zginęli wszyscy mieszkańcy, którzy nie zdążyli uciec. Domy, place, ulice i ciała pokryła gruba warstwa popiołów i błota, które zakonserwowały miasto na tysiące lat. Przetrwwały wspaniałe malowidła ścienne, rzeźby, naczynia, drobne przedmioty. Prace archeologiczne prowadzone są tam od 1748 roku. Pompeje zostały w 1997 roku wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Muzeum Archeologiczne w Krakowie od października 2019 r. prezentuje niezwykłą wystawę przedstawiającą spektakularny materiał wykopaliskowy, związany z największym dramatem czasów rzymskich – tragedią w Pompejach. Po raz pierwszy w Polsce udostępnione są oryginalne eksponaty z Muzeum Archeologicznego w Neapolu. Zabytki, będące niemymi świadkami katastrofy, opowiadają widzom o tajemnicach ówczesnych Pompejów i Cesarstwa Rzymskiego oraz o codziennym życiu jego mieszkańców. Otwarcie wystawy towarzyszył pochód i walki pokazowe gladiatorów o laury. Na ekspozycji zobaczyć można ponad 100 zabytków w pięknej scenografii wewnątrz domów czy ogrodów. Zachwycają marmurowe fontanny, popiersia, stoły, przedmioty z brązu, rzymskie freski. Przeraża ogrom tragedii i zagłady miasta.

Ekspozycja wpisuje się w obchody 100-lecia nawiązania więzi dyplomatycznych między Polską i Włochami. Wystawę można oglądać do 8 marca 2020 r.

Tekst i zdjęcia:
Joanna Muniak

Pompeje. Życie i śmierć w cieniu Wezuwiusza,
Muzeum Archeologiczne w Krakowie, ul. Poselska 3

Maria i Magdalena

Pasjami lubię czytać o Kossakach, ich barwnym życiu, bogactwie, sukcesach, balach, szalonych podróży i osobliwych mariażach. Kossakowie to jedna z najbardziej znanych krakowskich rodzin szlacheckich. Familia szczyty się trzema pokoleniami malarzy oraz wybitnymi kobietami.

Jest w Krakowie pl. Juliusza Kossaka, hotel Kossak, ul. Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, zrujnowany neogotycki dworek Wojciecha Kossaka, zwany Kossakówką (wcześniej Wygoda), pomnik Zofii Kossak oraz grobowiec rodzinny na cmentarzu Rakowickim. Oczywiście muzea krakowskie wypełnione są dziełami Juliusza i Wojciecha, ale dla mnie to wciąż mało. Wielu marzy się muzeum rodu Kossaków w Kossakówce. Dobrze, że literatura o nich nie zapomina i wciąż powstają nowe opracowania.

Warto sięgnąć też do dzieł starszych, napisanych przez członków tego rodu. Dwutomowa *Maria i Magdalena*, której autorką jest córka Wojciecha Kossaka – Magdalena Samozwaniec (właśc. Magdalena Anna z domu Kossak, primo voto Starzewska, secundo voto Niewidowska) – to wyśmienita, lekka i pełna humoru lektura, ukazująca życie Magdaleny i Kossaków w I poł. XX w.

Samozwaniec była pisarką satyryczną, nazywano ją *pierwszą damą polskiej satyry*. Córka Marii i Wojciecha Kossaków, siostra Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej i Jerzego Kossaka, kuzynka pisarki Zofii Kossak-Szczuckiej-Szatkovskiej, wnuczka Juliusza Kossaka. Urodziła się 26 lipca 1894 roku w Krakowie. Doskonale władała angielskim, niemieckim i francuskim.

Ukończyła Szkołę Sztuk Pięknych dla Kobiet Marii Niedzielskiej, a następnie kurs zdobnictwa, na którym nauczyła się batikarstwa (barwienia tkanin).

W *Marii i Magdalenie* opisuje swoje rozkoszne dzieciństwo, pierwsze miłości i rozczarowania, wykwintne towarzystwo bywające w domu jej ojca, pobyty w kurortach, liczne zabawy i przyjemności. Opisuje „cygańskie”, młodopolskie klimaty Zakopanego, mieszczańsko-artystyczne środowisko *fin-de-siecle* oraz lat międzywojennych, sporo miejsca poświęca też literaturze. Dużo pisze o swej siostrze, „genialnej” Lilce. O bracie nie wspomina prawie wcale (podobno na życzenie jego żony). Idealizuje rodziców, których kochała ponad wszystko.

Zarzucono lekturze nierzetelność w przekazywaniu prawdy, ale dzisiaj już nikogo to nie obchodzi, skoro książka dostarcza tyle radości i czyta się ją z uśmiechem. Polecam gorąco!

Książka dostępna w 44 filiach Biblioteki Kraków.

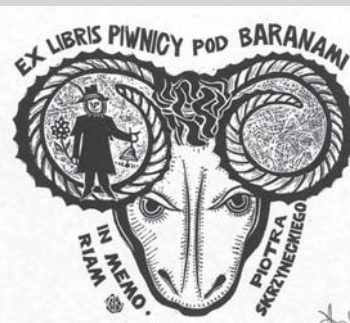
Tekst i zdjęcie: Joanna Muniak

Samozwaniec M., *Maria i Magdalena*.
T. 1–2, Pruszków: Wibet, 1992.

GALERIA EKSLIBRISU BIBLIOTEKI KRAKÓW

Dzień Teatru i Dzień Kobiet w ekslibrisie

W marcu zapraszamy na dwie nowe wystawy w Galerii Ekslibrisów Biblioteki Kraków. Pierwsza, z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru, prezentować będzie ekslibrisy przedstawiające wybitnych aktorów, reżyserów, twórców utworów scenicznych (zapraszamy na wernisaż 3 marca, godz. 17:00. Filia nr 3 – pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3).

W Filii nr 20 (ul. Opolska 37) zaprezentujemy ekslibrisy, na których kobiety ukazane są w różnych rolach społecznych. Kuratorem wystaw jest Jacek Owczarek.

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków
pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, 31-154 Kraków
Sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)
E-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl
Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl
Nakład 2000 egz.

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Brańiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik-Lizak (z-ca redaktora naczelnego), Dorota Bojeczko, Ewa Cywińska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Anna Jędrzejowska, Małgorzata Kosmala, Małgorzata Koźma, Joanna Muniak, Anna Ochenkowska-Olczak, Janusz M. Paluch, Joanna Pękala, Piotr Wasilewski, Barbara Zajączkowska